Ե· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1255 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 9 ՄԱՐՏ 1888 (Ն· Տ·) 21 ՄԱՐՏ 1888 9 ՐԷՃԷՊ 1305

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

در عليه ده غلطه ده نورادونكيان خانده { ارەولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	ղրշկան արծաթ	160
» Վեցամսեայ	»	80
» Եռամսեայ	»	40
Գաւառաց [illegible] եւ [illegible] Թղթատարով տարեկան	»	240
Գաւառաց համար եւ [illegible] Թղթատարով վեցամսեայ	»	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	Ֆրանք	56
» » վեցամսեայ	»	28

Դուրս զրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեանս զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9 ՄԱՐՏ, 1888

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
(ՄԱՐՏ 13ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 16 ՄԱՐՏ)

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՖՐԵՏԵՐԻԿ ԿԱՅՍԵՐ

Աւասիկ Ֆրետերիկ կայսեր կարեւոր պաշտօնագիրն ուղղեալ առ Պիզմարք Իշխան.

«Սիրելի Իշխանդ իմ,

«Ի սկզբան անդ իշխանութեանս, պէտք կը զգամ դիմել առ ձեզ, առաջնակարգ ծառայքն իմ հօրս, որ կը հանգչի այժմ ի խաղաղութեան, առ ձեզ որ այնչափ տարիներ այնչափ հաւատարմապէս ծառայեցիք իրեն.

«Դուք եղաք հաւատարիմ և քաջարի խորհրդականն որ ուղղեց հօրս աշխարհավարութիւնն, և ապահովցուց անոր յաջողութիւնն. Իրաւունք ունիք ուրեմն ամենէն առաջ գիտնալ այն տեսակէտներ որոց համեմատ պէտք է վարել իմ կառավարութեանս ընթացքը.

«Կայսրութեան և Բրուսիոյ համար Սահմանադրութեան հաստատած օրէնքները պէտք է հիմ դնեն ազգին բարուց մէջ. Պէտք է ուրեմն ըստ կարի զգուշանալ Տէրութեան հաստատութեանց և օրինաց յաճախակի փոփոխումներէ, և ասոնց պատճառելիք շփոթութիւններէն.

«Կայսերական կառավարութեան պարտաւորութեանց կատարման հոգ տանելով հանդերձ, պէտք է անվթար թողուլ հաստատ հիմերն որոցմէ ցայս վայր կախում ունեցած է բրուսիական Տէրութեան ապահովութիւնը. Դաշնակից կառավարութեանց եւ կայսերական Խորհրդարանին սահմանադրական իրաւունքները պիտի յարգուին. Բայց Խորհրդարանէն և դաշնակից կառավարութիւններէն պէտք է պահանջել որ նմանապէս յարգուին կայսեր իրաւունքներն.

«Այս փոխադարձ իրաւանց նպատակակէտ պէտք է լինի հանրային բարգաւաճումն, որ է գերագոյն օրէնքն, և պէտք է մեծաւ հոգածութեամբ ի նկատ առնուլ ազգային նորանոր պէտքերն որք յերեւան կուգան. Առ այս հարկ է անվթար պահել երկրին պաշտպանողական ոյժերն, իմ փորձեալ բանակս, և Նաւատորմն, որ այժմ ծաղկեալ վիճակ մ'ունի, և որոյ վրայ ծանր պարտականութիւններ կը դնեն Գերմանիոյ նորստաց հեռաւոր գաղթականութիւնք.

«Բանակն ու Նաւատորմը, զինուորական կրթութեան և կազմակերպութեան մասին, պէտք է պահուին այն բարձր դիրքին մէջ որ անոնց փառքն եղած է և կ'ապահովէ անոնց ապագայն.

«Միտքս դրած եմ կառավարել զԿայսրութիւնն և զԲրուսիա՝ խղճի մտօք յարգելով կայսերական և թագաւորական Սահմանադրութեան տրամադրութիւններն. Այդ տրամադրութիւնք իմ Նախորդացս կողմէ հաստատեցան ընկերային և քաղաքական կենաց անժխտելի պէտքերուն և դժուար պահանջումներուն իմաստուն գիտակցութեամբն. Հարկ է որ այդ տրամադրութիւնք ամենուն կողմէ յարգուին, որպէս զի անոնց ոյժն և բարերար արդիւնք կարենան յերեւան գալ.

«Կ'ուզեմ որ կրօնային թոյլտուութեան սկզբունքը, զոր դարերէ ի վեր իմ Տունս նուիրական նկատած է, շարունակէ պաշտպանութիւն ընծայել ամեն հպատակներուս, կրօնային ո՛ր ընտանիքին և ո՛ր դաւանութեան ալ պատկանին. Ասոնց ամենքն ալ հաւասարապէս մօտիկ են իմ սրտիս. ո՛չ ապաքէն ամենքն ալ՝ վտանգի ատեն մէջ՝ ապացուցին իրենց բացարձակ անձնուիրութիւն.

«Իմ օգոստափառ հօրս հետ համամտութեամբ, ջերմագինս ոյժ պիտի տամ ամեն ջանից որք կը միտին բարւոքել ընկերութեան այլ և այլ դասուց տնտեսական վիճակն, հաշտեցնել հակառակորդ շահերն, և ըստ կարի դարմանել անխուսափելի պակասութիւններ. Բայց չեմ ուզեր ներշնչել այնպիսի յոյս մը թէ հնար լինի ընկերութեան ամեն չարեաց վերջ տալ Պետութեան միջամտութեան շնորհիւ.

«Կը խորհիմ թէ Նոր սերնդեան կրթութեան տրուելիք խնամք սերտիւ կապուած են ընկերային խնդրոց հետ. Աւելի բարձր կրթութիւն մը պէտք է դիւրամատչելի ընծայուի ժողովրդային եւս քան զեւս ընդարձակագոյն խաւերուն, բայց զգուշանալ պարտ է որ թերի կրթութիւն մը ծանր վտանգներ յառաջ չբերէ, և կենցաղավարութեան այնպիսի յաւակնութիւններ չարտադրէ զորս չեն կրնար գոհացնել ազգին տնտեսական ոյժերը.

«Պէտք է նմանապէս զգուշանալ ո՛ր միայն ուսումնական հմտութիւնն աճեցնելու հոգ տարուելով՝ ճշմարիտ դաստիարակութիւնն ու բարեկրթութիւնը զանց չառնուին. Աստուծոյ երկիւղիւ ողջամիտ սկզբանց և բարուց պարզութեան ու մաքրութեան մէջ մեծցած սերունդ մը եւեթ կարող է բաւական ոյժ ունենալ՝ յաղթահարելու համար այն վտանգներ, զորս՝ տնտեսական բուռն յուզման արդի ժամանակիս մէջ՝ ոմանց կենցաղավարութեան ծայրայեղութիւնք կը պատճառեն ընդհանուր հասարակութեան.

«Իմ կամքս է որ հանրային պաշտամանց մէջ բնաւ առիթ չփախցուի ծայրայեղ ծախքերէ զգուշանալու եւ զասոնք հետզհետէ չափաւորելու. Անկողմնակալութեամբ պիտի քննեմ նիւթական բարենորոգմանց ամեն ծրագրեր, եթէ բրուսիական վաղեմի տնտեսական դրութիւնը միջոց չընծայէ նոր տուրքերէ զգուշանալու, կամ արդի տուրքերը զեղչելու.

«Շատ գովելի կը գտնեմ Տէրութեան մէջ մեծ ու փոքր ընկերակցութեանց տրուած վարչային ինքնօրէնութիւնը. Բայց ըստ իս խնդիր մ'է թէ տուրք հաւաքելու իրաւունքն որ տրըուած է այս ընկերակցութեանց,—իրաւունք զոր ի գործ կը դնեն՝ առանց ի հաշիւ առնլու կայսրութեան և մէն մի Պետութեան դրած տուրքերն,—միթէ երկրին վրայ իւր կարողութենէն վեր բեռ մը դնելու հետեւանքը չունենար. Նմանապէս կ'արժէ քննել թէ կարելի չէ՞ վարչային պաշտօնէութեան մէջ պարզութիւն մը մտցնել, որով, պաշտօնեից թիւը նուազեցնելով, անոնց թոշակները բարձրացնելու միջոց գտնուի.

«Եթէ յաջողինք հաստատակառոյց զետեղել քաղաքական և ընկերային կենաց խարիսխները, մասնաւոր բերկրութիւն պիտի զգամ ապա աշխատելով ի լիակատար զարգացումն ամեն գերմանական գիտութիւնն ու գեղարուեստ, որք այնչափ ծաղկեալ են արդէն ընդհամայն Գերմանիա.

«Այս դիտաւորութեանց իրագործման համար կը վստահիմ այն անձնուիրութեան որ այնչափ փորձերը տուած էք, ինչպէս և ձեր ներհուն փորձառութեան. Ւյր թէ կարենայի, միահամուռ աջակցութեամբ կայսրութեան ամեն կազմակերպեալ մարմնոց, անձնուէր գործունէութեամբ ժողովրդային երեսփոխանութեան և ամեն իշխանութեանց, նաեւ վստահութեամբ և գործակցութեամբ ժողովրդեան ամեն դասուց, լցի՛ն թէ տրուէր ինձ՝ խաղաղ զարգացմամբ մը՝ Նոր պատիւներու առաջնորդել զԳերմանիա և զԲրուսիա. Փոյթ չեմ ըներ մեծամեծ գործերու (պատերազմներու) որք փառք կը բերեն, բայց ուրախ պիտի լինիմ եթէ յետ ժամանակաց ըսուի իմ իշխանութեանս համար թէ բարի արգասիք լի եղաւ իմ ժողովրդեանս համար, օգտակար եղաւ իմ երկրիս և օրհնութիւն մը՝ իմ կայսրութեանս.

«Ձերդ սիրալիր ՖՐԵՏԵՐԻԿ, Թ. և Կ.

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ՊԵՐԼԻՆ

ՎԵՐՋԻՆ ՎԱՅՐԿԵԱՆՔ

Եւս քան զեւս սրտառուչ ծանօթութիւններ կը տրուին Վիլհէլմ կայսեր վերջին վայրկեաններուն վրայ, որք ճշգիւ արձանագրուած են.

Կայսեր վերջին ժամերուն մէջ քովն բնաւ չէր զատուած պալատական քարոզիչ Պ. Քէօկլ, որ հինգշաբթի երեկոյ կայսեր քով երթալով, ըսաւ թէ բոլոր գերման ազգը կ'աղօթէ իրեն համար. Յետոյ պարագային յարմար քանի մը հատուածներ կարդաց Սաղմոսէն և Եսայի մարգարէէն. Կայսրն ուշի ուշով կ'ունկնդրէր, և մանաւանդ Դաւիթ մարգարէէն շատ մը խօսքերն իւր վիճակին յարմար տեսնելով, կը շեշտէր տուներուն վերջը, «շա՛տ գեղեցիկ», «շա՛տ ճշմարիտ» ըսելով.

Երբ Պ. Քէօկլ արտասանեց սա խօսքեր, «Գիտեմ զի Տէրն իմ կենդանի է», կայսրն ըսաւ. «Ճշմարիտ է». Կայսրը նմանապէս շեշտեց քարոզչին սա խօսքերն. «Այժմ, Տէր, արձակեա զծառայդ քո ի խաղաղութեան, զի տեսին զփրկութիւն Իսրայէլի». Կայսեր դուստրը, Պատէնի Մեծ-Դքսուհին, հարցուց յանկարծ. «Հայրի՛կ, իմացա՞ր ինչ ըսաւ». — Կայսրը պատասխանեց. «Զի տեսի զփրկութիւն...».

Յետոյ, մինչ լռութիւն կը տիրէր իւր շուրջ, կայսրն ինքնիրեն խօսելով ըսաւ. «[illegible]». Քիչ մը ետքն, երբ երազի մէջ, սա խօսքերն ըսաւ. «[illegible]». Վայրկեան մը յետոյ զարթնլով, ըսաւ. «[illegible]...» Վերջին հանգիստն էր է մօտ...».

Խո՛րհ բարեպաշտ ծերունին. իւր յուղարկաւորութեան հանդիսին երա՛զը կը տեսնէր.

Հինգշաբթէն ուրբաթ լուսնալու գիշեր, քարոզիչը քանիցս արտասանեց Հայր Մեր, զոր կայսրուհին եւս բարձրաձայն կրկնեց. Քարոզիչն ապա կարդաց Սաղմոսէն քանի մը տուներ որոց իմաստն էր. «Տէր է զօրութիւն կենաց իմոց. ուստի՞ց պիտի վախնամ». Պատէնի Մեծ Դքսուհին հարցուց. «Հայրի՛կ, հասկցա՞ր ինչ ըսաւ». Կայսրը պատասխանեց. «[illegible]». Մեծ Դքսուհին հարցուց նաեւ. «Հայրի՛կ, գիտե՞ս արդեօք թէ մայրիկս նստած է անկողնոյդ մօտ». Կայսրն յանկարծ աչքերը բացաւ, և ընդերկար կայսրուհւոյն վրայ ուղղեց իւր հայեացքը, որ տակաւին պայծառ էր բոլորովին. Նայեցաւ իւր կնոջ, նայեցաւ և նայեցաւ. Եւ յետոյ, փակեց աչքերը, ցմի՛նչ փակեց. Իւր վերջին նայուածքն իւր կնոջ ուղղած էր.

Երբ, ուրբաթ առաւօտ, մահուան նշաններն անժխտելի կերպիւ երեւցան, քարոզիչն իւր օրհնութիւնը տուաւ օրհասական վեհապետին, և երբ սա վերջին շունչն աւանդեց, կայսերական գերդաստանին ամեն անդամք ի ծունր իջան, աղօթեցին ամենայն ջերմեռանդութեամբ, և իրենց պատկառելի պետին դեռ եւս տաք ձեռքերն համբուրեցին. Քարոզիչն յանկարծ աղօթք մը արտասանելով, գոհութիւն մատոյց Աստուծոյ, որ մինչեւ ցնինջ և զօրավիգ եղած էր հանգուցեալ Թագաւորին և անոր կեանքն ու մահը սրբացուցած. Քարոզիչն ապա Ս. Հոգւոյն օրհնութիւնը խնդրեց կայսրուհւոյն և նորա գերդաստանին ամեն անդամոց վրայ.

Եւ մտածե՛լ թէ այս տեսարան, այս սրտառուչ տեսարան շատ յանցած պիտի կրկնուի՛ թերեւս... Ո՛վ ունայնութիւն աշխարհային մեծութեանց.

Ֆրետերիկ Իշխան ի Սան Ռէմօ իւր ապարանքին պարտիզին մէջ կը շրջէր ուրբաթ առաւօտ, երբ սկաւառակի մը վրայ իրեն մատուցուեցաւ հեռագիր մը սա հասցէիւ. Ա. Ն. Կ. Վեհափառութիւն Կայսր Ֆրետերիկ Վիլհէլմ. Իշխանն յարտասուս շարժեցաւ, և չկրցաւ հեռագիրը բանալ. Ամուսնոյն լալը լսելով, Իշխանուհին վազեց հասաւ, և հեռագիրը բանալով, իմացաւ տխուր գոյժը.

—Նոր Կայսրը Պերլինի մօտ Շարլոդէնպուրկի կայարանն հասաւ, մինչ ձեան բուռն փոթորիկ մը կը տիրէր. Ամենէն առաջ Պիզմարք Իշխան իւր նոր տիրոջ հետ տեսակցեցաւ, շոգեկառքին մէջ մտնելով. Ֆրետերիկ կայսրը, վեհանձնօրէն մոռնալով թէ հպարտ Նախարարապետէն քանիցս ուղղակի եւ անուղղակի անարգանքներ կրած էր, ողջագուրեց զնա. Բայց խօսքն արգիլուած էր իրեն, և ամեն բան գրով կը հաղորդէր. Կայսրն իւր կրկին յայտարարութեանց պատճէնները (զորս ի Սան Ռէմօ խմբագրած էր) յանձնեց Պ. Պիզմարքի, հրատարակութեան տալէ առաջ իմանալու համար թէ ունի՞ ո՛ և է դիտողութիւն. Նախարարապետն ի Շարլոդէնպուրկ կայսեր վերադարձուց զանոնք, առանց ո՛ և է փոփոխում առաջարկելու. Բայց առ Պիզմարք Իշխան ուղղեալ Յայտարարութիւնը կը պարունակէր Իշխան-Նախարարապետին քանի մը հիմնական գաղափարաց գլխովին հակառակ տեսութիւններ, մանաւանդ ա՛յն հատուածն որ կը քննադատէր նորա տնտեսական գաղափարներն և «Պետական Ընկերվարութիւնը». Զարմանալի համակերպութեամբ, կամ իւր անձին և իւր ազդեցութեան վրայ ոչ նուազ զարմանալի վստահութեամբ, Պիզմարք թողուց որ աշխարհ իմանայ Նախարարապետին և նոր Վեհապետին կարծեաց անհամաձայնութիւնն ընկերային և տնտեսական հիմնական խնդրոյ մը վրայ.

Վիլհէլմ կայսեր մարմինը մաքրելու և զմռսելու առթիւ բժիշկները տեսան որ միզանցքին մէջ աղաւնոյ ձուի մը խոշորութեամբ քար մը կար. իսկ ստամոքսը, թոքերն և այլ անդամներ շատ առողջ էին. Ուրեմն, կայսրը միզանցքի հիւանդութենէ մեռած է. Այս քննութեան արդիւնքը տեղեկագրոյ մը մէջ արձանագրեցաւ, ստորագրութեամբ երեք բժիշկներու, և կայսերական դիւանատան մէջ պահուեցաւ.

—Վիլհէլմ կայսր յատկապէս հատուած մը աւելցնելով իւր կտակին՝ խնդրած էր որ զինուորական համազգեստով դնեն զինք դագաղին մէջ, և մասնաւորապէս պնդած էր որ իւր կուրծքին վրայ դրուի Ս. Գէորգայ ռուսական պատուանշանին խաչը, «զոր ես ինքս շահեցայ»,—(ակնարկութիւն Նաբոլէոն Առաջնոյ պատերազմներուն, երբ 17 ամեայ Վիլհէլմ Իշխան Պար-սիւր-Օպի ճակատամարտին մէջ ցուցած քաջութեան ի վարձատրութիւն պատուանշան ստացաւ իւր հօրմէն և Աղեքսանդր Ա. Կայսրէն.

—Պերլին, 13 մարտ. Կայսրը դիտաւորութիւն ունի ըստ կարի շուտ կատարել Բրուսիոյ Թագաւորութեան Սահմանադրութեան վրայ երդման արարողութիւնը. Կայսրն ընդունեց Վինդերֆէլտ զօրավարն որ ներկայացուց իւր տեղեկագիրը, յետոյ Պիզմարք Իշխանն և Մոլդքէ կոմսը. Պերլինի քաղաքապետութեան կողմէ պատգամաւորութիւն մը ցաւակցական ուղերձ մը մատոյց կայսեր. Կայսերապաշտ Հիւսար զօրաց բոլոր սպայք, իրենց գլուխ ունենալով Վիլհէլմ Իշխանն, անցան Վիլհէլմ կայսեր դագաղը կրող մահարկման առջեւէն. Իտալիոյ Գահաժառանգ Իշխանը Պերլին գալու համար ճամբայ ելաւ, Ումպէրդօ Թագաւորին և Մարկրիտա Թագուհւոյն կողմէ ինքնագիր նամակներ բերելով Ֆրետերիկ կայսեր եւ Վիքդորիա կայսրուհւոյն. Ռայխստագն իւր առաջիկայ նիստի մէջ շնորհակալիք պիտի յուղարկէ բոլոր օտար Խորհրդարաններուն, որք ցաւակցութիւն յայտնեցին Վիլհէլմ կայսեր մահուան համար.

—Հռոմ, 13 մարտ. Երեսփ. ժողովոյ մէջ, Նախագահը կարդաց Պիզմարք Իշխանի պատասխանն, որ կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ դաշնակից Իտալեան մեծ և ազնիւ ազգին համակրանաց այն հանդիսաւոր արտայայտութիւնը ցմի՛նչ քանդակեալ պիտի մնայ ամեն գերման սիրտերու մէջ, և այս երկուց ազգաց բարեկամութիւնը զիւր բարեբար ազդեցութիւն զգալի պիտի ընէ ի նպաստ պահպանման խաղաղութեան.

—Պերլին, 14 մարտ. Ֆրետերիկ կայսր լաւ գիշեր մ'անցուց. Ախորժակը լաւ է. Ֆիզիքական ոյժերը կ'աւելնան. Հազն և արիւնախառն թուքն առաջուան չափ չեն յաճախեր. Կայսրը շարունակ կը զբաղի պետական գործերով.

—Պերլին, 14 մարտ. Երեսփ. ժողովոյ երեցագոյն անդամք հաւաքուելով Պիզմարք Իշխանի հրաւիրմամբ, համաձայնեցան թէ ըստ Սահմանադրութեան բաւ է որ կայսրը պատգամագիր մը ղրկէ Բրուսիոյ Խորհրդարանին, խոստանալով հաւատարմապէս գործադրել Սահմանադրութիւնն, և վերապահելով պաշտօնական երդումը մինչեւ որ խօսելու կարող լինի.

—Բետերպուրկ, 14 մարտ. Զրոյց կայ թէ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ միջեւ առեւտրական դաշնագրոյ մը բանակցութիւնք պիտի սկսին ի մօտոյ.

—Վիեննա, 15 մարտ. Վիեննայի բոլոր լրագիրք զայրոյթ կը յայտնեն ֆրանսական և ռուսական լրագրութեան դէմ, որք գովեստներ կը շռայլեն Ֆրետերիկ կայսեր, անոր սիրտը Ռուսիոյ և Ֆրանսայի կողմը շահելու և Աւստրիայէն պաղեցնելու դիտմամբ.

—Պերլին, 15 մարտ. Պիզմարք Իշխան և Մոլդքէ կոմս իրենց վատառողջութեան պատճառաւ ազատ կացուցեան Վիլհէլմ կայսեր յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելէ.

—Բետերպուրկ, 15 մարտ. Քաղաքական ակմբոց մէջ կը հաստատուի թէ Ֆրետերիկ կայսեր Յայտարարութիւնն ընտիր տպաւորութիւն յառաջ բերած է Ռուսիոյ մէջ, և Ռուսիան և Գերմանիան իրարու մօտեցնելու արդիւնքը պիտի ունենայ.

—Պերլին, 15 մարտ. Ռուսիոյ մեծ-դուքսերը Պերլին հասան, եւ շիտակ մայր-եկեղեցի երթալով, ողջունեցին Վիլհէլմ կայսեր մարմինն. Աւստրիո-Հունգարիոյ Գահաժառանգ Ռուտոլֆ Իշխան եւս հասաւ Պերլին, և Վիլհէլմ Իշխանին, անոր եղբօր՝ Հայնրիխ Իշխանին և այլ աւագանւոյ կողմէ ընդունուեցաւ. Տասն վայրկեան յետոյ հասան Ռումանիոյ Թագաւորն և Թագու-

---

—)(47)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՖՕՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

ՍԻՐԱՅԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Մարդն անշարժ մնաց, բայց ոստիկանն յարեց բուռն շեշտով մը.

—Լա՛ւ, ուրեմն կը ճանչնաք եղեր զայն. Ապահով էի.

Ֆօռդէլ կը զղջար արդէն այսքան շուտ խօսած լինելուն համար.

—Ո՞վ է այդ Պադիսդ ըսածնիդ, հարցուց ոստիկանն.

—Իմ սպասաւորս էր... երկու տարիէ ի վեր.

—Ե՞րբ ճամբայ տուիք նմա.

—Ճամբայ չտուի. Շատ գոհ էի իւր ծառայութենէն. Հինգ օրէ ի վեր աներեւոյթ եղած է.

—Փոյթ չըրի՞ք գիտնալ թէ ինչ եղած է.

—Օբէրա-Գոմիքին այրած գիշերն էր. Յաճախ այդ թատրոնը կ'երթար, երբ ազատ լինէր. Մտածեցի թէ գուցէ հրդեհին մէջ մնացած է. Այդպէս ենթադրեցին նաեւ դռնապանս եւ զայն ճանչցող ամեն անձինք.

—Լա Շաբէլ պուլվարին վրայ գտան որ թատրոնին կողմը չէ. Սովորաբար սպասահանդերձ կը կրէ՞ր.

—Այո՛... սեւ սպասահանդերձ մը... Բայց իւր աներեւութացումէն յետոյ իմացայ թէ յաճախ քաղաքացւոյ զգեստ կը հագնէր թատրոն երթալու համար. Գուցէ դուրսը խուց մ'ալ վարձած էր.

Ոստիկանը չպատասխանեց. Ֆօռդէլի քով եկած կանգնած էր, Պադիսդի դէմ յանդիման, զոր ուշադրութեամբ կը զննէր եւ որ իւր ընկճեալ դիրքին մէջ ինկած էր վերստին.

Պադիսդ կը լռէր անտարակոյս, բայց ըստ երեւոյթին՝ լսածը չէր հասկնար եւ ապահովապէս չէր ճանչնար իւր տէրը.

—Իրմէ ոչինչ պիտի քաղենք. Ապուշ կտրեր է, մրմնջեց Ֆօռդէլ.

—Գուցէ յիշողութիւնը վարթնու. Եւ արդէն մեծ բան է նորա ո՛վ լինիլը ճանչնալնիս. Կը մնայ միայն գտնել այն անձինքն որք երեկոյթը նորա հետ անցուցած են... եւ ես պիտի գտնեմ զանոնք.

—Ո՛չ մէկ նշան կայ թէ այս մարդն յարձակում մը կրած լինի. Այդ մառանին մէջ դիպուածաւ գլորած լինելու է. Ինձ ըսին թէ կ'արբենար... բայց բնաւ գինով վիճակի մէջ չէի տեսած զնա. գուցէ դուրսը կը խմէր.

—Հաւանաբար. Բայց ի՞նչ պատճառ ունէր Լա Շաբէլ պուլվարն երթալու, հարսնեւորի հագուստներով.

—Չեմ գիտեր եւ գիտցէք թէ իմ միջոցաւս չէք կարող տեղեկութիւններ քաղել նորա վրայ, վասն զի բնաւ հետաքրքիր եղած չեմ թէ տունէս դուրս ինչ կ'ընէր.

—Ես, յոյսս ձեր վրայ չեմ դրած քննութիւնն առաջ տանելու համար. Առանց ձեզի ալ կրնամ կատարել զայն եւ այս օրէ սկսեալ ձեռն ի գործ պիտի արկանեմ. Այժմ միակ հարցում մը պիտի ուղղեմ ձեզ. Ե՞րբ կողոպտեցին ձեր բնակարանն.

—Հրդեհի երեկոյին, պատասխանեց Ֆօռդէլ որ ստել չէր գիտեր.

—Ուրեմն, գործը շատ յստակ է. Ձեր սպասաւորը կատարած է գողութիւնը, օգնութեամբ մեղսակցի մը որ յետոյ մղած է զայն դէպ ի սահմանագլուխ եւ փորձած է ընկերը մէջտեղէն վերցունել, նորա բաժնին ալ տիրանալու համար. Այն ծակին մէջ գահավիժած է զնա եւ վրան գլուխը խուզարկելէ յետոյ անդ թողած. Զայն մեռած կը կարծէ անշուշտ եւ եթէ այս մարդն իւր դէմն հանեն, զարմանալի կերպարան մը պիտի առնու.

—Ծարա՛ւ եմ, մրմնջեց յանկարծ Պադիսդ, երերալով.

—Բայց կը խօսի՛.

—Զգուշացէք որ չհասկնայ, մրմնջեց Ֆօռդէլ.

—Եթէ այս ամենը կեղծ կ'ընէ, յոյժ վարպետ մէկը լինելու է ապուշի դերը կատարելապէս խաղալ կարենալու համար.

Ձեռքը Պադիսդի ուսին վրայ դնելով, ոստիկանն սկսաւ ցնցել զայն, գոչելով.

—Հէ՛, ծերուկ... արթնցի՛ր... տե՛ս տօքդէօրը որ քեզ դարմանել կուգայ.

Պադիսդ գլուխը վեր առաւ եւ ըսաւ խռպոտ ձայնիւ մը.

—Ծարաւ եմ... ապսէնդ կ'ուզեմ.

—Դեռ գինովութենէն սթափած չէ, մրմնջեց Ֆօռդէլ. Ինչպէ՞ս գիտած չէի ցարդ որ կ'արբենար.

—Կ'երեւի թէ իւր թերութիւնները շատ լաւ ծածկել գիտէր. Կրնայ լինիլ նաեւ որ իւր ազնուաբարոյ ընկերը, գիտնալով որ գինի եւ ոգելից ըմպելի չէր գործածեր, գինովցուցած է զայն վրան գտնուածը կողոպտելու համար. Բայց այս ամենն ինձ չեն վերաբերիր, բաւական է որ օրին մէկը լեզուն բացուի... եւ ահաւասիկ տօքթէօրը պիտի ըսէ ինձ թէ ինչ է իւր կարծիքն այս մասին.

Արդարեւ բժշկապետը կուգար, ինչպէս ծանուցած էր ոստիկանը, բայց այդ պաշտօնէին ծառայութիւն մատուցանելու համար չէր որ իւր քննութիւններէն յետոյ մինչեւ բակն իջնելու նեղութիւնն յանձն առած էր. այլ իւր կատարելիք զննութիւնը գիտական տեսակէտով կը հետաքրքրէր զինք.

—Ի՞նչ լուր տեսնենք, հարցուց ոստիկանին որ զինքը դիմաւորած էր. պարոնին գալուստն ի՞նչ արդիւնք յառաջ բերաւ.

—Ո՛չ մէկ արդիւնք, պատասխանեց ոստիկանը. Պարոնն երկու տարի իւր ծառայութեան մէջ պահեր է այս մարդն, անունը Պադիսդ է. չճանչցաւ զպարոնն... եւ ապսէնդ ուզելու համար միայն բացաւ բերանը.

—Այո՛, անկասկած ալքօլականութիւն կայ գործին մէջ եւ այս մարդը ոգելից ըմպելեաց չափազանց գործածութեան ազդեցութիւնը կը կրէ դեռ, բայց քառասուն-ութ ժամուան մէջ պիտի սթափի. Տակաւ առ տակաւ ինքզինքը պիտի գտնէ և պիտի մնայ իբրեւ մարդ մը որ բուռն ցնցում մը կրած է ուղեղէն... յիշողութեան կեդրոնը եղող մասին վրայ. Կրնայ լինիլ որ յիշողութիւնը չգտնէ երկար ժամանակ... թերեւս ընդմիշտ. Զայն վերակենդանացնելու համար փորձ մը կայ զոր կրնամ կատարել, եթէ պարոնն հաճի իւր աջակցութիւնը նուիրել ինձ.

—Ձեր տրամադրութեան ներքեւ եմ, պարոն, ըսաւ քաղաքավարութեամբ Ֆօռդէլ որ ներքուստ կը փափագէր ազատիլ բոլոր այս փորձերէն, վասն զի հետաքրքիր չէր գիտնալու թէ ո՛վ կողոպտած էր իւր գողը.

Իրեն համար անտանելի էր այն մտածում թէ ոստիկանութիւնը պիտի միջամտէ իւր գործոց եւ հետզհետէ կը զղջար թէ ինչպէս չէր կրցած ինքզինքը զսպել զարմացական ճիչ մը արձակելէ, երբ իւր սպասաւորին դէմ յանդիման գտնուած էր.

—Աւասիկ իմ կատարելիք փորձս, յարեց բժշկապետն. Ուղեղային հիւանդութեանց վրայ գրող վարպետներու գործոց մէջ եզական դարման մը գտած եմ. Երկու ձեռնհաս հեղինակք կը հաստատեն թէ այդ դարմանն յաջողած է ներկայ պարագային համանման պարագայից մէջ. Հարկ է հիւանդը դնել այն դիրքին մէջ յոր կը գտնուէր յիշողութիւնը կորսուած վայրկենին... յանկարծակի եւ առանց կանխաւ իմաց տալու. Կը հասկնա՞ք.

—Կը խոստովանիմ թէ ո՛չ շատ. Ըսել է իւր անկման վայրկենին ունեցած դիրքի՞ն մէջ. Դժուար կը լինի այս, ըստ որում չենք գիտեր թէ ինչ պատահած է նմա եւ ինքն ալ չկրնար տեղեկութիւն հաղորդել մեզ, քանի որ յիշողութիւնը կորսուած է.

—Ո՛հ, ըսաւ տօքդէօրը ժպտելով, մըտադիր չեմ այս մարդը փոխադրել տալ այն մառանին մէջ ուր գտան զայն. Արդէն, շատ հաւանական է որ եթէ այդպիսի փորձ մը ընենք, պիտի ընդդիմանայ. Ես կը խորհիմ գործն աւելի հեռուէն սկսիլ... այն ժամանակէն յորում ձեր ծառայութեան մէջ կը գտնուէր.

—Ինչպէ՞ս.

—Ձեր բնակած տան մէջ չէ՞ր պառկեր.

—Բնակարանիս ծայրը գտնուող խուց մը.

—Եւ գո՞հ էիք իւր սպասարկութենէն.

—Մեծապէս գոհ. Կանոնաւոր, ուշիմ եւ ուշադիր սպասաւոր մ'էր. Զանգակիս առաջին հարուածին կը վազէր կուգար. Եւ իմ բացակայութեանս միջոցին միայն դուրս կ'ելնէր, վասն զի յոյժ ճշդապահ էր.

—Եւ երբ դուք հոն չէիք, իւր գործը կը տեսնէր, ընդմիջեց ոստիկանն հեգնութեամբ.

—Ապահով եմ թէ բռնութեամբ խմցուցեր են...

—Գողութենէն յետոյ, որպէս զի կողոպուտը միասին բաժնեն.

—Ո՛չ... չեմ կարծեր թէ ինք եղած լինի դրամարկղս խորտակողն ու դարաններս պարպողը. Կ'երեւի թէ գողը Պադիսդի բացակայութենէն օգուտ քաղած է բնակարանս կողոպտելու համար.

(Շարունակելի)

հէն, Իշխանք Թագուհւոյն ձեռքն համբուրեցին, Թագաւորն ալ համբուրեց Իշխանները։

— Պէրլին, 15 մարտ. Ֆրետերիկ կայսրն և Վիքթօրիա կայսրուհին Վիսպատըն պիտի երթան ի մօտոյ, Բայց կայսրը քիչ մը ժամանակ ալ պիտի մնայ ի Շարլոդէնպուրկ, (Պերլինէ փարսախ մը հեռի, կառավարութեան գործերը տնօրինելու համար)։ Ռուսիոյ մեծ-դուքսերն ընդունեցին Բրուսիոյ արքայազուն իշխանաց այցելութիւնները, և այցելութիւններ փոխանակեցին Սաքսոնիոյ և Ռումանիոյ Թագաւորաց, Կալլէսի Իշխանին և Արշիդուքս Ռուտոլֆ Իշխանին հետ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թէեւ որոշուած էր Ազգ. Ժողովն ի նիստ գումարել յառաջիկայ ուրբաթ, սակայն ի վերջոյ հարկ դատուեր է այդ նիստն յետաձգել յաջորդ ուրբաթին, 18/30 մարտ։

Ծանուցած էինք յառաջագոյն թէ Քաղաքական Ժողովը նկատողութեան առնլով Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի առաջարկն ի մասին «Մանկավարժական Դասընթացքի» մը հաստատման մայրաքաղաքիս Թաղային վարժարաններէն միոյն մէջ, տնօրինութեամբ Պ. Դ. Քալանթարեանցի, ընդունած և յանձնարարած էր Կրթական Տեսուչ Կարապետ էֆ. Իւթիւճեանի՝ որ այս մասին բանակցի Թաղ. Խորհուրդներուն հետ։

Արդ՝ հաւաստի աղբիւրէ կ'իմանանք թէ Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդը, սիրայօժար ընդունելով Կրթական Տեսչին առաջարկութիւնն, համաձայներ է Նունեան և Վարդուհեան օրիորդաց վարժարանին մէջ երկու սենեակ (առանձին մուտքով) յատկացնել այս նպատակին համար, իսկ շաբաթ օրերը մանչերուն ուսումնարաններէն մին։

Սոյն մանկավարժական դասընթացքի տարեկան ծախքը պիտի հոգան քանի մը ուսումնասէր ազգայինք, որք այս երկու օրս հանդիսականութեան պիտի ձեռնարկեն՝ Նախագահութեամբ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի և Մեծ. Յովհաննէս էֆ. Կիւմչեանի։

Արաբկիրէն ցաւօք կը հաղորդեն մեզ Սաղաթճեան Մ. Կարապետ աղայի մահն։ Հանգուցեալը քաղաքին առաջնակարգ ազգայիններէն էր և մեծագոյն ծառայութիւններ մատուցած էր Արաբկիրի եկեղեցական և կրթական գործին՝ թէ՛ իւր պաշտպանութեամբը և թէ՛ նուիրատուութեամբը։ Տասն եօթն տարի առաջ ազգին նուիրած է իւր յԱյնթապ ունեցած ձիթենեաց ու թզենեաց պարտէզն՝ 500 ոսկիէ աւելի արժողութեամբ, որոյ հասոյթը, տարեկան 50 ոսկի, սահմանած է Արաբկիրի Մայր վարժարանին զոր իւր հովանաւորութեան ներքեւ առած է. այս կերպիւ 200 մանկունք, մեծ մասամբ կարօտ ծնողաց զաւակունք, մինչեւ վերջին տարիներս ձրի ստացած են իրենց տարրական կրթութիւնը։ Բացի այս կտակէն որ պաշտօնապէս վաւերացեալ է, հանգուցեալն իւր կենաց մէջ միշտ նուիրատուութիւններ ըրած է եկեղեցեաց եւ վարժարանաց, եւ կը հաւաստեն նաեւ թէ մահուան անկողնոյն մէջ իւր ստացուածոց մէկ հինգերորդը նոյնպէս կտակած է ազգին։

Յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուած է աննման շքով, մասնակցութեամբ քաղաքին գրեթէ բոլոր բնակչաց։ Արաբկիրի առաջնորդ Գեր. Ապահունի եպիսկոպոս գեղեցիկ դամբանականաւ մը դրուատեր է հանգուցելոյն առաքինութիւնները։ Բոլոր վարժարանաց աշակերտք մասնակցեր են յուղարկաւորութեան։

Ա Զ Դ

Ս. Փրկչի Ազգային Հիւանդանոցի Հաստատութեան համար մի քանի վարժ հիւանդապահներու և մի յիմարապահ կնոջ պէտք կայ՝ որոց գոհացուցիչ ամսականներ պիտի վճարուին։

Սոյն պաշտօններն վարելու կարող ազգայինք կը հրաւիրուին գալ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան Դիւանատունը, ի Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր-խան, միջնայարկ Թիւ 48, 49, 50։

3—4

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Սանիէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ ամբաստանից ատենի առաջին քարտուղար Ահմէտ Ֆաիգ էֆէնտիի։

Պոլայիւ գաւառի Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Նախագահ անուանեցաւ Բաբերդի Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Նախագահ Օսման էֆէնտի։

Սեբաստիոյ Նահանգին կեդրոնական Նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Սարուխան գաւառի Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Նախագահ Խալիլ Խուլուսի էֆէնտի և Նմա յաջորդեց Սեբաստիոյ կեդրոնական Նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնական Հաֆըզ Հասան էֆէնտի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. Չիֆթէլէր ագարակի տնօրէն զինուորական անասնաբոյժ տեղակալ-գնդապետ Վահիտ պէյի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Սթանտարտ կ'իմանայ թէ Վիլհէլմ կայսեր մահուան յաջորդող հանդարտութեան ժամանակամիջոցին անցնելէն անմիջապէս յետոյ, պիտի առաջարկուի պաշարել Պուլկարիոյ հարաւային նաւահանգիստներն, գործակցութեամբ կամ առանց գործակցութեան երեք պետութեանց՝ Ռուսիոյ, Գերմանիոյ և Ֆրանսայի, որք միաբանած էին Ֆէրտինանտ իշխանի ապօրինաւորութիւն յայտարարելու համար։

—Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ Քլէմանդին իշխանուհին ի մօտոյ Ֆրանսա կ'ուղեւորի ընտանեկան գործոց պատճառաւ։ Իշխանն իւր մօր պիտի ուղեկցի մինչեւ սահմանագլուխ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Մեծ Եպարքոս Քեամիլ փաշա նախընթաց օր, իրիկուան կողմ, ֆրանսական դեսպանատունն երթալով, այցելութիւն տուաւ Մոնդէպելլօ կոմսին։ Կը կարծուի թէ, կ'ըսէ [illegible], այս այցելութիւն առնչութիւն ունի Դամասկոսի ծանուցեալ միջադէպին հետ։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՊԵՐԱԹԸ

Տ. Դիոնէսիոս Ե. ի պատրիարքական Պերաթն երկուշաբթի օրը Ն. Ամենապատուութեան յանձնուեցաւ հանդիսաւոր կերպիւ։ Մեծ-Եպարքոսին [illegible] Ասաֆ պէյ առաւօտեան ժամ 4ին կառքով Ֆէնէրի Պատրիարքարանը գնաց ուր ընդունուեցաւ պատրիարքական փոխանորդին կողմէ որ առաջնորդեց զնա մեծ դահլիճն. անդ՝ Տ. Դիոնէսիոս Ե. շրջապատեալ Պատրիարքարանի Ժողովականներէն ու պաշտօնեաներէն՝ կ'սպասէր [illegible] պէյին։ Ն. Վսեմութիւն Պատրիարքին յանձնելով կայսերական Պերաթն, կնքեալ մեծ ծրարի մը մէջ, արտայայտեց այն բարձր հոգածութիւնը զոր Վեհ. Սուլթանը կը տածէ Պատրիարքին անձին և յոյն Ազգին նկատմամբ։ Ն. Ամենապատուութիւն շնորհակալութիւն յայտնելով առ Ասաֆ պէյ, աղօթքներ ըրաւ վասն երկարութեան կենաց և վասն բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին և խնդրեց Ասաֆ պէյէն որ իւր անխախտ հաւատարմութեան և երախտագիտական զգացմանց հաւաստիքը մատուցանէ յոտս կայս. գահոյից։ Ծրարը բացուելով, երեւան ելաւ կանաչ մետաքսեայ ծածկոյթ մը որ կը պատէր մագաղաթն որուն վրայ գրուած էր (առաջին անգամ լինելով, թղթի տեղ) Պերաթն յօրուն Վեհ. Սուլթանն Իւր իսկ ձեռօք գրած էր [illegible] կայսերական հրամանն։ Միջօրէէն յետոյ Պատրիարքն ընդունեց յոյն երեւելեաց շնորհաւորական այցելութիւնները։

ՐԷՇԻՏ ՊԷՅ

Վեհ. Սուլթանի մասնաւոր քարտուղար Րէշիտ պէյ տակաւին ապաքինած չէ, Բժիշկներն յանձնարարած են Ն. Վսեմութեան օդափոխութեան համար Մեծ Կղզի երթալ։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Ինչպէս յայտնի է, Ջմիւռնիա-Այտընի երկաթուղւոյ ընկերութեան տնօրէն Պ. Բիւրգէր ծրագիր մը մատուցանելով Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան՝ արտօնութիւն խնդրած էր այդ գիծն երկարել մինչեւ Երկրին ներսերը։

Մէսսաժէ կ'իմանայ թէ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնն ինչ ինչ բարեփոխութեամբք ընդունելի դատած է այդ առաջարկութիւնը։

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿ

Առեւտրական եւ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը մտադիր է Կ. Պոլսոյ մէջ Արհեստական Սենեակ մը հաստատել նման Առեւտրական Սենեկին։ Նոյն Նախարարութեան խորհրդական Հօրն էֆէնտի այս առթիւ պատրաստած է ծրագիր մը որ կը քննուի յատուկ յանձնաժողովոյ մը կողմէ։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՆՀԵՏԱՑՈՒՄ ՄԸ

Սոֆիայէն կը գրեն թէ հռչակաւոր Բանիձա հազարապետն աներեւոյթ եղեր է։ Սերպօ-պուլկարական պատերազմին ժամանակ, յիշեալ հազարապետը մակեդոնիացի կամաւորաց գնդի մը հրամանատարութիւնն ստանձնած էր։ Արդ, ըստ տեղեկութեանց [illegible], Բանիձա՝ սահմանագլուխն անցեր է կամաւորաց գնդի մը հետ, ի՛նչ որ ալ լինի խորհուրդը, Սոֆիայի պատերազմական պաշտօնատան մէջ կ'զգուշանան եղեր պատասխանելէ թէ ի՛նչ եղած է այդ բարձրաստիճան սպայն։

ՐԷՃԷՊ ՓԱՇԱ

Սելանիկի եւ շրջակայից զինուորական ընդհանուր հրամանատար Միւշիր Րէճէպ փաշա երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց իւր երկու Թիկնապահաց հետ։ Րէճէպ փաշա ուղղակի կայս. պալատ գնաց։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈՒՐԿԱԶ

Երեքշաբթի օրը Առողջապահական վարչութեան ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ Պուրկազի մէջ տեսակ մը հիւանդութիւն ծագեր է և հինգ հոգի մեռեր են այդ հիւանդութենէն։ Արտաքին գործոց Նախարարութիւնն այս մասին տեղեկութիւն խնդրեց մայրաքաղաքիս պուլկարական գործակատարէն որ անմիջապէս հեռագիր մ'ուղղելով ի Պուրկազ, որոյ ծանօթութիւններ պահանջեց հիւանդութեան տեսակին և հանգամանաց վրայ։

Կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութեան հաշուակալ անուանած է արքունի խոհանոցի տնօրէն Հաֆըզ Իպրահիմ էֆէնտի։

—Արքունի խոհանոցի տնօրէն անուանած է օգնական Ապտուլլահ էֆէնտի։

—Վեհ. Սուլթանը գնդապետի աստիճան շնորհեց Աչէնէ գրահաւորին հրամանատար տեղակալ-գնդապետ Ահմէտ պէյի։

—Վեհ. Սուլթանն հրամայած է փութով աւարտել կառուցումն այն շէնքին որ կայս. Թանգարանին կից կը շինուի և ուր պիտի դրուին Սայտայէ բերուած հնութիւնք։

—Սթանքէօյի մէջ ի մօտոյ խուզարկութիւնք պիտի կատարուին հնութիւններ գտնելու համար։

—Ելմտական Նախարար Վսեմ. Մահմուտ փաշա հիւանդ լինելով Նախընթաց օր իւր պաշտօնատեղին չգնաց։

—Երէկ ծանուցուեցաւ թէ կայս. կառավարութեան և Րէժիի վարչութեան միջեւ եղած կարգադրութեան մը համաձայն՝ Րէժիի գէտերը ժանտարմներու կարգը պիտի դասուին, Արդ՝ սոցա գումարտակները պիտի կոչուին [illegible]։

—Քիոսի հաշուակալ Սապրի էֆէնտի Նոյն պաշտօնով Լիմնի փոխադրըուած և նմա յաջորդած է վերջնոյն հաշուակալ Րիզա էֆէնտի։

—Աւստրիական դեսպան Պարոն տը Քալիչէ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

—Սէլանիկի անտառաց մէջ պատրաստեալ վաթսուն միլիոն Նոր օխա ածուխի վաճառումն Անտառաց և Հանքաց վարչութեան կողմէ աճուրդի դրուելով, իւրաքանչիւր հարիւր օխան 5 ղրուշ 10 փարայի Ունճեան Վսեմ. Աբրօ էֆէնտիի վրայ մնացեր է։ Այդ գնոյն մէջ հաշուած է նաեւ հարիւր օխային 40 փարա առնուելիք դրոշմի տուրքն։ Այս գործողութեան վերաբերեալ տեղեկագիրն հաղորդուեր է Բ. Դրան։ Ըստ պայմանագրոյ՝ այդ ածուխներու փոխարժէքն եղող 40,000 ոսկւոյ մօտ գումարին մէկ քառորդը կանխիկ պիտի վճարուի և մնացեալն ալ մաս առ մաս մինչեւ 10 տարի որ յանձնման պայմանաժամն է։

—Իզմիրի լրագիրք ժամանակէ մ'ի վեր շատ կ'զբաղին տեղւոյն յոյն հասարակութեան մէջ ծագած կուսակցական խնդիրներով. Իզմիրի յոյնք երկու մասի բաժնուած են, որոց մին Մետրապոլիտին հրաժարումը կը պահանջէ և միւսը՝ նորա պաշտօնին շարունակութիւնը։

—Անգլ. դեսպանատան զինուորական կցորդ տեղակալ գնդապետ Թրոթըր իւր աստիճանի բարձրացմանն առթիւ նախընթաց իրիկուն սեղան մը տուաւ որուն ներկայ էին Սըր Ուիլիէմ Հուայթ, Սըր Հ. Ֆաուսէթ, Սըր Ա. Սանտիսըն, հազարապետ Վաղսըն, Պ. Րէնչ և դեսպանատան ու հիւպատոսարանի ուրիշ պաշտօնեայք։

—Ի Պրիւսէլ գումարելի մաքսային սակագնոց միջազգային յանձնաժողովոյն համար օսմ. կառավարութեան կողմէ պատուիրակ կարգուած է տեղւոյն օսմ. դեսպան Սթեֆանաքի Քարաթէօտորի էֆէնտի։

—Վառնայի թաղապետութեան ժողովոյ ընտրութիւնք կատարուելով չորս իսլամք, չորս պուլկարք և մէկ քանի յոյներ անդամ ընտրուեր են այդ ժողովոյն։ Նոյնպէս Թուրք վարժարանաց յանձնաժողովոյ անդամ ընտրուեր են երեք իսլամք։

—Պուքրէշի մէջ հրատարակեալ [illegible] լրագրին ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ։

—Վերջին փետրուար ամսոյ մէջ ծխախոտի Րէժիի վաճառմանց գումարը կը հասնի 135,000 օսմ. ոսկւոյ, մինչդեռ Նախորդ տարւոյ միեւնոյն ամսոյ վաճառմանց գումարն եղած էր 99,000 ոսկի։ Հետեւաբար 36,000 ոսկւոյ յաւելուած մը կայ զոր յաւելլով առաջին 11 ամսոց հասոյթից վրայ, 1887–88 տարեշրջանի առաւելութիւնը կը լինի 162,000 ոսկի։

—Ըստ տեղեկութեանց Մէսսաժէի, Հալքի կղզւոյն մէջ ծարրաքարի հետք մը գտնուեր է որ Անգլիայէն բերուած ծարրաքարէն լաւագոյն տեսակէ լինել կը թուի։ Այս հանքի հետքը գտնուած է ձեռամբ կղզւոյն նաւային վարժարանի տնօրէն Թայեար փաշայի։

—Եգիպտոսէն կը գրեն թէ տ'Օմոնի դուքսը մեռեր է իւր բնակարանին մէջ, ի Ռոտա կղզի։ Օտար հիւպատոսք, Թօնինօ փաշա և այլ երեւելիք դագաղին հետեւեր են որ հանգուցելոյն ապարանքէն հանդիսիւ հանուելով տարուեր է կաթոլիկներու գերեզմանատունն ուր մարմինը պահուեր է առժամապէս։ Տրբ. Րօսի պէյ եւ Ֆուրէ զմուսեր են մարմինն որ Ֆրանսա պիտի տարուի։ Տ'Օմոնի դուքսը զաւակ չունի, բայց իւր բոլոր հարստութիւնը կտակած է իւր որդեգրոյն՝ Պ. Արիստիտ Կավիլեոսի։

—Պոնեայի Նահանգին Նիկոպ գաւառին թաղապետական բժիշկ անուանած է քաղաքային բժշկական վարժարանի շրջանաւարտ Սաորգ Մուսթաֆա էֆէնտի։

—Երէկ ի Պոլիս Գասըմ փաշա թաղին մէջ ութ գործաւորներ նորակառոյց տան մը միջին յարկին մէջ կ'աշխատէին, երբ դիպուածով ութն մէկէն վար ինկան։ Գործաւորաց մին մեռաւ և միւսներն ալ ծանրապէս վիրաւորուելով յունաց հիւանդանոցը փոխադրուեցան։

—Աւստրիոյ կայսեր սենեկապետ Օկլիստ Պարդաքովիք հարիւրապետը մայրաքաղաքս եկած է Աղեքսանդրիայէն և Բերա, Օթէլ տը Բէշդ պանդոկն իջեւանած։

—Նախընթաց իրիկուն Սիրքէճիէ մեկնող Ադրիանուպոլսոյ կառախումբի վայրաշարժ գործին Սամաթիոյ առջեւ խանգարում մ'ունեցաւ. սակայն անմիջապէս հեռագիր մ'ուղղուելով ի Սիրքէճի ուրիշ վայրաշարժ մը ղրկուեցաւ եւ կառախումբն իւր ճամբան շարունակեց։

—Կրթական Նախարարութիւնը նկատողութեան առնլով Վառնայի Րիւշտիյէ վարժարանի ուսուցիչ Նէճիպ Նաթըր էֆէնտիի դէմ եղած բողոքները, պաշտօնանկ ըրած է զայն եւ ուրիշ մը կարգած է անոր տեղ։

—[illegible] ծանուցանելէ յետոյ թէ մայրաքաղաքիս մէջ խիստ աժան գնով խարդախեալ ըմպելիներ կը ծախուին որք թունալից ալքօլով պատրաստուած են եւ գոյնով միայն գոնեաքի կը նմանին, կը յայտարարէ թէ այդ ըմպելիներ մեծապէս կը վնասեն առողջութեան։

Պարտիզակէն կը գրեն մեզ.

Անյայտներ Պրուսայի Էրպէյլի գիւղացի Մուսթաֆա աղայի խաշանց հրամակէն 30 ոչխար կը գողցուի։ Մուսթաֆա աղա նախ իւր հովիւները բաւական նեղելէ վերջ կ'ուղեւորի ի շրջակայ գիւղօրայս եւ ի Կ. Պոլիս՝ գողցուած ոչխարները թերեւս ճանչնալու համար։ Այս գործողութեան լուրն ի Պարտիզակ հաս տարածուելով փետրուար 18ին, տեղւոյս Միւտիր Սինանեան Նշան էֆէնտի՝ որ բնիկ պարտիզակցի լինելով թէ՛ կառավարութեան եւ թէ՛ բնակչաց վստահութիւնն ու համակրութիւնն գրաւող լրջամիտ եւ արժուն անձ մ'է, անմիջապէս քննութիւն բացաւ, վասն զի քանի մ'օր յառաջ երկու անծանօթ Առնաւուտներ գիւղ եկած էին ոչխար վաճառելու համար։ Միւտիր էֆէնտին ստուգելով թէ յիշեալ Առնաւուտները կը գտնուէին գիւղին երկու ժամ հեռաւորութեամբ [illegible] բռնուած լեռան ստորոտը՝ քանի մ'ընկերներով ոչխար մ'ուտելու համար փարախի մը մէջ, իւր հրամանին ներքեւ գտնուած զինուորներն առած գիշեր ատեն կը յարձակի և կը յաջողի բռնել երկու աւազակները։ Նոյն գիշերն յունաց գիւղն անցնելով, հետեւեալ առաւօտ կիսով չափ եփուած ոչխարն եւս ի միասին աւազակք բերուեցան ի Պարտիզակ ուր ոչխարները մասնաւոր տեղ մը պահուելով լուր ղրկուեցաւ Մուսթաֆա աղայի։ Աւազակք երկու օր չափ ի Պարտիզակ բանտուելով, Նշան էֆէնտի յանձնեց զանոնք Նիկոմիդիոյ կառավարութեան։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Հռչակաւոր ձեռնածու Պ. ՖՐԻՁՕ, որ ներկայացումներն մեծ համբաւ հանած են ի Բարիզ և Նէաբոլի այլ քաղաքաց մէջ զորս այցելած է, Կ. Պոլիս եկած լինելով, կարգ մը ներկայացումներ պիտի տայ ի Նոր Թատրոն, ընկերակցութեամբ Տիկին Քրիսագին Ֆրիձօի։

Առաջին ներկայացումն, որ տեղի պիտի ունենայ վաղը գիշեր, գիտական երեւոյթի մը կերպարանը պիտի առնէ. այլազան, նոր և գիտական փորձեր պիտի կատարուին։ Ցայտագիրը բաժնուած է չորս մասի, որոց վրայ ծանօթութիւններ պիտի հրատարակենք վաղուան Թուով։ Գիտենք միայն թէ Պ. Ֆրիձօ իւր փորձերը պիտի կատարէ իրեն յատուկ բոլորովին նոր եղանակաւ մը, առանց մեքենական գործիներու և առանց բնաւ հանդիսականները նեղելու։

Ի մէջ այլ նորութեանց, Տիկին Քրիսագին Ֆրիձօ պիտի նուագէ [illegible] կոչուած երաժշտական նոր գործիին վրայ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ կրնայ երկաթուղեաց յառաջիկայ վիճակահանութեան համար [illegible] գնել Օսմ. կայս. Պանքայէն, ամեն օր ժամ 10էն մինչեւ 3½ (Ք. Ե.)

1285

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Յառաջիկայ կիւրակէ, 13/25 մարտ, Նուագահանդէս մը պիտի տրուի Պարսից դեսպանատան մէջ, ի նպաստ Պոլսոյ Պարսկական Վարժարանին, ընդ հովանաւորութեամբ Վսեմ. Միրզա Մոհսին խանի։ Նուագածութիւնք պիտի լինին ձեռամբ դաշնակահար Պ. Հէկէլի եւ Վեհ. Սուլթանի ջութակահարաց՝ Պ. Պ. Շառլ Վօնտուաի եւ Ալպէռ Քոժանօի։ Նուագահանդիսին ծրագիրն, երկու մասի բաժնուած, կը պարունակէ Շդրաուսի, Մէնտէլսոնի, Լիսթի, Բօբէրի, Շօբէնի, Սքիւմանի, Ռուպէնշդայնի եւ այլ մեծ վարպետներու երաժշտական ընտրելագոյն կտորներն որք պիտի նուագուին դաշնակի, ջութակի եւ վիօլօնսէլի վրայ։ Հանդէսը պիտի սկսի միջօրէէն երկու ժամ յետոյ Պարսկական Քայլերգով մը։

Վսեմ. Մոհսին Խան, որ իւր հոգածութեան առարկայ ըրած է յիշեալ պարսկական վարժարանն, առաջին անգամ այսպիսի նուագահանդէս մը կազմակերպելով ի նպաստ այդ հաստատութեան, իրաւունք ունի ակնկալելու որ մայրաքաղաքիս ամեն ազգի հասարակութեանց կողմէ ջերմ ընդունելութիւն մը գտնէ իւր հրաւէր, ըստ որում Ն. Վսեմութիւն մինչեւ ցարդ սիրայօժար նպաստած է միշտ ամեն ազգաց կողմէ տրուած բարեգործական եւ կրթական հանդէսներուն, թէ՛ նիւթապէս եւ թէ՛ բարոյապէս, իւր պաշտպանութիւնը նուիրելով յաճախ։ Պարսիկ հասարակութեան երեւելիք եւս, հետեւելով իրենց Վսեմ. Դեսպանի օրինակին, իրենց լումայն խնայած չեն այսպիսի առիթներու մէջ եւ մեր ազգային պարահանդէսներու տոմսերէն եւս կը գնեն ամեն տարի, իւրաքանչիւրն ըստ չափու կարողութեան։ Հետեւաբար տարակոյս չունինք թէ սոյն նուագահանդէսը պիտի պսակուի ամենայն յաջողութեամբ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 19 մարտ

Կառավարութիւնն որոշեց նոր տնօրինութիւններ ձեռք առնուլ ընդդէմ Պուլանժէ զօրավարին։ Այս տնօրինութիւնք վասն Երեսփոխանաց Ժողովոյն պիտի հաղորդուին նախարարապետ Պ. Դիռարի կողմէ։

Ծայրայեղ ձախակողման մէկ յայտարարութիւնը կը պարսաւէ ժողովրդային ընդհանուր քուէարկութեան ծրագիրն ի նպաստ Պուլանժէ զօրավարին։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Վիէննա 19 մարտ

Աւստրիոյ կայսրն նախագահեց ժողովի մը զոր կը կազմէին զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարք։

Քօռէսբօնտանս Բօլիթիք այս տեղեկութիւնը տալէ յետոյ կը ծանուցանէ թէ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ նախարարաց խորհուրդք զինուորական խնդրոյ վրայ ալ պիտի խորհրդակցին և թէ որոշած են այն առաջարկութիւնները զորս կառավարութիւնը այս խնդրոյ առթիւ պիտի ընէ խորհրդարանական յանձնախումբերու։

Կառավարութիւնը պիտի առաջարկէ միայն յաւելումն Աւստրիոյ և Հունգարիոյ զինուորական ոյժերուն։ Կը կարծուի թէ առ այս հարկ եղած և կառավարութեան կողմէ խնդրուելին որոշուած վարկը 100 միլիոն ֆիորինը պիտի անցնի։

Վիէննա 19 մարտ

Գարատաղի կրթական նախարարը Պ. Բավլօվիչ աստի մեկնելէ առաջ երկար տեսակցութիւն մ'ունեցած է Արտաքին գործոց նախարարութեան առաջնակարգ պաշտօնեաներէն Պ. Զօքէնի հետ։ Այս տեսակցութեան մէջ Պ. Բավլօվիչ, Գարատաղի իշխանին կողմէ յատուկ պաշտօն մը չունենալով հանդերձ, ապահովութիւններ տուեր է ի մասին Նիքիթա իշխանի բարեկամական անկեղծ զգացմանց։

Այս առթիւ Ռուս մամլոյն մէջ հրատարակեալ հակառակ զրոյցներու նայելով խնդրոյն մասնաւոր կարեւորութիւն մը տրուելու վրայ է։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 9 մարտ

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	111 ½
3 » » » (վճռակնին)	111 ⅛
» Բարիզի » (պանքայի)	22 67 ½
» » » (վճռակնին)	22 75

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

			Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ի)	Սէրի Գ.	կ.	15 6
Պօրսայի գոցուելէն վերջը	»	»	15 6
Բերայի մէջ	»	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	»	15 8
Բարձրագոյն գին	»	»	15 8
Նուազագոյն »	»	»	15 7
Կէս օրին	»	»	15 7

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	Գ. կ.	33 23
Այս առաւօտ	»	35 20
Կէս օր	»	35 20

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն 1858) » 1862)	A	Սէրի	Գ. կ.	22 30
» 1860) » 1863) » 1872)	B		«	14
» 1865) » 1869) » 1873)	C	»	» 0.	15 8

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լ.	4 13
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ. »	6 33
Պանք տը Գօնս	»	6 35
Օսմ. Շանժ է Վալէօր	»	4 20
Թրամուէյ	»	415
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	37 75
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	
Ժամանեթուղթ Լաւրիօնի	»	131

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
0 Ֆրանքնոց	»	88 8
Անգլիական ոսկի	»	111 6
Բոլ իմփէրիալ	»	91 10
Քրիմիզ	»	51 15
Ռուսական թղթադրամ	»	10 75
» արծաթ	»	76 30
Ֆիօրին	»	— —
Մէճ. արծ. (տուրք.)	»	108 12
Վեցնոց	»	103 35
Հինգնոց	»	103 35
Մէթալիք	»	102 30
Թասաֆիէ	»	15 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 20 մարտ ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսօլիտէ	101 ⅝
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	13 ⅝
» » » գոցուեցաւ	13 ⅝
» » » Ա.	23
» » » Բ.	13 ⅞
» » » Գ.	13 ½
Օթօման 1871	77 ¾
փոխառութիւն 1877	91 ½
Պանք Օթօման	10
Ռուսական փոխառ. 1873	91 ½
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	77 ⅝
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	103 ⅜
Տայրա Սանիէ	74 ⅝
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	99 ½
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %	— —
փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 45

Վիէննա, 20 մարտ ժամ 4 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	127
Օսմանեան երկաթուղի	18 20

Բարիզ, 20 մարտ ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 ½ %	107 10
» » 3 %	82 07 ½
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	13 72 ½
» » » գոցուեցաւ	13 75
» » » Բ.	13 60
» » » Գ.	13 60
Օսմանեան երկաթուղի	36 12 ½
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	501 25
Գրէտի Լիոնէ	581 25
» Ֆոնսիէ	1382 50
Բաժնետոմս Լիոնի	1268 75
Սուէզի ջրանցք	2137 50
Ռուսական 5 % 1877 ի	99 ¼
Իտալական Ռանթ	94 70
Սպանիական (արտաքին)	68
Եգիպտական միացեալ	393 75
Բրիօրիթէ Թիւրք	355
5 % Հելլենական	353 75
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 29

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 20 մարտ ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 ½ %	— —
Օսմանեան քօնսօլիտէ	գործ չկայ
Եգիպտական	393 75

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԿԱՐԻՆ, 25 փետր.

Ամբողջ ութ ամիսներ կ'անցնին, և տակաւին Կարնոյ Առաջնորդական հանգոյցը չլուծուեցաւ։ Գիտէ ամեն մարդ թէ Ազգ. Պատրիարքարանն ընտրելեաց երկու ցանկ ղրկեց աստ. այլ առաջիններն տակաւին գործադրութեան չդրուած՝ ընտրելիք հրաժարեցան։ Իսկ երկրորդին վրայ կատարուած ընտրութիւնն ալ ապարդիւն մնաց, զի Գեր. Վահրամ եպիսկ. Մանկունի հրաժարեցաւ պատճառ բռնելով եկեղեցական օրէնքն և ծանրակշիռ պարագայք։ Ուստի և Կարնոյ Երեսփոխանութիւնը պարտաւորեցաւ յունուար 24ի նիստին մէջ ցանկէն դուրս ընտրութիւն կատարել յանձին Գեր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս Մուրատեանցի, այլ սա եւս հրաժարեցաւ չգիտցուիր ի՛նչ բանաւոր պատճառներու համար։

Այս անիշխանական կացութեան վերջ տալու համար՝ Ազգ. Պատրիարքարանն հեռագրեց Խառն Ժողովոյ որ կրկին նախորդ ցանկին վրայ ընտրութիւն կատարել տայ, որ և տեղի ունեցաւ յերէկն ի ձեռն Գաւառ. ընդհ. Ժողովոյ։ Ներկայ էին 24 անդամք և 3 անդամք ալ գրով իրենց քուէները յղած լինելով, 27 քուէարկուաց մասնակցութեամբ Գաւառիս Առաջնորդ ընտրուեցաւ Գեր. Տ. Արիստակէս եպիսկ. Դերձակեան, 22 քուէիւ։

Կարնոյ Երեսփոխանութիւնն՝ իւր նախկին ընտրութիւններէն յուսահատ և գաւառին արդի տագնապալից վիճակին իրազեկ, պարտաւորեցաւ հպատակիլ Ազգ. Պատրիարքարանի կամաց, որ հարկաւ փոխարինաբար պիտի աշխատի որ այս ընտրութիւնն ալ չարժանանայ առաջնոց բաղդին, և պիտի կրնայ խօսք հասկցնել այս վերջին ընտրելոյն, ինչ որ չկրցաւ նախորդ ընտրելոց։

ՏՈՄԱՐԱԿԱՆ ՎՐԻՊԱԿՔ

Սոյն խորագրով ասկէ գրեթէ ինն տարի յառաջ յօդուած մը հրատարակած էինք Արշալոյս Արարատեան լրագրոյ 1109 թուոյն մէջ, յորում մեր գործածած տօմարին սխալ ըլլալը մատնանիշ ընելէ զկնի ազգային ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնն հրաւիրած էինք առ այս, այլ ցաւ է ըսել որ մինչեւ ցարդ այսպիսի կարեւոր խնդիր մը նկատողութեան առնուած չէ, և մի և նոյն սխալներուն մէջ անտարբերութեամբ կը շարունակենք մեր տոմարական դրութիւնը, որ ըստ իս աններելի թերութիւն մըն է, քանի որ զայնս ուղղել անկարելի չէ։

Թէ և Արշալոյս Արարատեան լրագրոյ վերոյիշեալ թուոյն մէջ համառօտիւ գրած ենք այս խնդրոյն վրայ, բայց հիմա կը փափագինք նորէն գրել սկիզբ ընելով մեր տոմարական թուականէն։

Յամի Տեառն 552 տօմարական կարգադրութիւնը Մովսէս կաթողիկոսի հրամանաւ ու Աթանաս Տարոնեցիի ձեռօք կարգի կը դրուի և Հայոց Նոր Թուականը կ՚սկսի, իսկ յամին 1116 Յովհաննէս Սարկաւագ վարդապետը կը նորոգէ տոմարը, նոր Թուական մը դնելով Քրիստոսի 1084 և Հայոց 533 Թուականէն որ փոքր կամ Սարկաւագ Թուական կը կոչուի, (վասն զի այն տարի աւարտած էր հնգհարիւրեակ բոլոր 532 տարուան արեգակնային մեծ շրջանն)։ Սարկաւագ վարդապետն մանրազննին քննութեամբ տոմար մը կը գրէ, յորում տօները նոր և անփոփոխ դասաւորութիւն մը կը դնէ, և այնուհետեւ գործածելի լինելով՝ իւր անուամբ Սարկաւագադիր տոմար կը կոչուի։

Սոյն տոմարն իւր սկիզբէն մինչեւ քանի մը դար անվրէպ ըլլալուն գործածութեան մէջ էր, բայց դարեր անցնելէն վերջն իւր ուղղութիւնը բնականապէս պիտի կորսնցնէր. ինչպէս որ կորսնցուց ալ հետեւեալ պատճառներով։

Նախնի աստեղագէտք արեգական տարեկան ընթացքին տեւողութիւնն որ կ՚ընէ երկոտասան կենդանակերպներու մէջ, 365 օր և 6 ժամ հաշուած են. և այս 6 ժամերն ի միջոցի 4 տարուան 24 ժամ արտադրելով, այն ալ 4րդ տարւոյն փետրվար ամսոյն տալով՝ նոյն տարւոյ փետրվար ամիսը 29 օր ունենալ որոշեր են, և այս պատճառաւ նոյն 4րդ տարին Նահանջ տարի կոչեր են. սոյն հաշուին անվրէպ և անսայթաք համարելով մարտի 21րդ օրը մինչ ի յաւիտեան անշարժ գարնանային հասարակածի օր որոշեր են, և մեր Նախնի տոմարագէտք իրենց տոմարական հաշիւները սոյն հիման վրայ ամրապնդեր են։

Իրօք 15 դար յառաջ գարնանային հասարակածը ճիշդ մարտի 21րդ օրն էր, որ այժմ մարտի 9րդ օրը կը պատահի և 1900 Թուականին մարտի 8րդ օրը պիտի ըլլայ, ու յայնժամ հին և նոր տոմարին միջեւ տարբերութիւնը 13 օր պիտի ըլլայ։

16րդ դարուն այս դրութեան սխալ ըլլալն երեւան ելաւ, այսինքն՝ յիշեալ 6 ժամէն 11 նախնական րոպէ և 15 երկրորդական րոպէ պակաս ըլլալը ստուգուեցաւ այն աստեղագէտներէ նորը դիտողութեամբ և զննութեամբ որք աւելի հմտագոյնք էին քան զնախնիս, և այս 11 նախնական և 15 երկրորդական րոպէները տարուէ տարի բարդուելով 130 տարուան միջոցը 1 օր, այսինքն 24 ժամ դէպ ի սկիզբն մարտի ամսոյն կը յառաջանար, որով ի միջոցի 1500 ամաց 12 օր արտադրուելով գարնանային հասարակածը մարտ ամսոյն 21րդ օրէն իջաւ հիմա մարտի 9րդ օրը։

Արդ՝ երբ արեգակը Խոյ կենդանակերպին առաջին աստիճանը կը մտնէ, նոյն օրը գարնանային հասարակած է. ըստ հրամանի Ս. գրոց և ըստ կանոնի Նիկիոյ Ս. ժողովոյն մարտի 9րդ օրէն ետքը պատահած լուսնի լրումը օրինակ ճանչնալով, այն լրումէն յետոյ պատահած կիրակին անպատճառ Զատիկ տօնել պէտք է, «Առա՛, և արասցեն որդիքն Իսրայելի զԶատիկն ի ժամանակի իւրում, ի չորեքտասաներորդում աւուր ամսոյն առաջնոյ, արասցեն զայն ընդ երեկս ըստ ժամանակի, ըստ օրինի իւրում. ըստ պայմանի իւրում, առնիցեն զնա ևն», Թուոց, Թ, 3-5, «Յառաջնում ամսեանն ի տասն և ի չորս աւուր ի մէջ երեկորեայցն զատիկ Տեառն» Ղեւտ. իգ, 5, «Որ չարչարանաց Տեառն զկնի հասարակածին կատարեսցի, որ յառաջ քան զհասարակածն կատարեսցէ Եպիսկոպոս կամ քահանայ լուծցի» Առաք. խդ. և Գրիգ. Աճնի. Լ. կանոնք. տե՛ս անտիպ «կանոնագիրք Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ.» ընդ հակառակն մենք հետեւելով մեր տոմարին երբեմն 3, երբեմն չորս և երբեմն 1 շաբաթ ետքը կը տօնեմք Զատիկը։

Օրինակով մը բացատրենք մեր սոյն իրաւացի առարկութիւնը։

Ներկայ 1888 տարւոյս Կ. Պոլիս տպագրուած օրացոյցին մէջ կը տեսնենք մարտի 8րդ օրը գարնանամուտ և հասարակած, իսկ Երուսաղէմայ տիպը 9րդ օրը կը նշանակէ. արդ՝ Թէ՛ Ս. Գիրքն և Թէ Նիկիոյ Սրբազան Հայրապետք կը պատուիրեն մեզ որ՝ մարտի 16րդ չորեքշաբթի օրը պատահած լուսնի լրումը զատկական լուսնի աւագ լրումը ճանչնալով, այն լրումէն վերջը մարտի 20րդ կիրակէ օրը պէտք է Զատիկ տօնել՝ որ է ուղիղ. ընդհակառակն մեր տոմարը յետին լրումն կ՚առնուանէ զայն, և ապրիլ 14ին պատահած լուսնի լրումը աւագ կ՚առնուանէ՝ որ է յայտնի սխալ մը. սոյն մեր իրաւացի դիտողութիւնը կը հաստատէ նաև Հրէից Պասէքը, ինչպէս որ ներկայ տարւոյս մարտի 18րդ օրը հրեայք Պասէքի տօն պիտի կատարեն, իսկ Հայք և Յոյնք ապրիլ 24ին Զատիկ պիտի տօնեն, մինչդեռ Քրիստոնէից Զատիկը Հրէից Պասէքին հետ կապուած է, վասնզի Աստուածորդւոյն փրկարար խաչելութիւնը Հրէից բաղարջակերաց տօնին առթիւ կատարուած է ըստ Ս. Աւետարանի։

Իսկ գալով մեր բուն տոմարին ներկայ 1888 տարւոյս համար որոյ վերադիրն է (Ի Է) ապրիլ 18 ժամը 4ին (1) աւագ լրումն լուսնի կը գրէ՝ մինչդեռ այն օրն լուսնի 19րդ օրն է եւ լրումն 4 օր անցած. Ներկայ տարւոյս օրացոյցը կը հաստատէ զայս «բոլոր հին տօմարքն այսօր է սուտ լրումն լուսնի» ըսելով. սոյն սխալման պատճառն ալ հետեւեալն է զոր կարեւոր կը համարիմք համառօտ կերպիւ բացատրել։

Նախնի աստեղագէտք Աթենացի Մեթոնին գտած տասն եւ իննամեայ լուսնի շրջանն ընդունած եւ նոյնին հետեւած են, որ կը կոչուի իննեւտասներեակ կամ ոսկեթիւ, եւ մինչեւ ցարդ Հայք եւ Յոյնք կը գործածեն զայն. արդ՝ սոյն իննտասներեակի դրութիւնն այն էր որ լուսինը 19 տարի վերջը դարձեալ կը հասնի արեւին հետ այն կէտը ուր որ էր 19 տարի առաջ, միեւնոյն օրը մի և նոյն ժամուն և միեւնոյն րոպէին, բայց մարտ 21ի գարնանային հասարակածին նման սոյն դրութեան սխալ ըլլալն ալ ստուգուեցաւ վերջին դարուս Թէ՝ իւրաքանչիւր շրջանին մէկ ժամ, 27 նախնական, և 32 երկրորդական րոպէ լուսնի ծննդեան օրը դէպ ի սկիզբն արեգակնային ամսոյն կը յառաջանայ, որով 1500 տարուան մէջ սոյն տարբերութիւնը բարդուելով, լուսնի ծննդեան օրը եւ լրումը իննտասներեակի հաշուէն 4 օր յառաջ կը կատարի այժմ։

Այս առթիւ աւելորդ չենք համարիր նաեւ Ծոռոտիկի խնդրոյն վրայ խօսիլ որ ոչ նուազ ուշադրութեան արժանի է, արեգական մեծ շրջանի տեւողութիւնը որ է 532 տարի չորս անգամ կը պատահի Ծոռոտիկը, իսկ Առաքել վարդապետ Բաղիշեցի եւ այլք բազմիցս պատահել կը գրեն, եւ այս պատճառաւ մեծ խառնակութիւններ ծագած են ի մէջ Հայոց եւ Յունաց. պատահեալ Ծոռոտիկաց մէջ նշանաւոր է մեր(Ծ) տառերէն (Թ) վերադրով եւ (Փ) եօթներեակաւ, ինչպէս որ պատահած է յամի Տեառն 1654, 1729, եւ 1824։

Կը փափաքէինք գիտնալ Թէ այս Ծոռոտիկ ի՞նչ կերպիւ պատահի, Թէ եւ լսած ենք Թէ՝ Անդրիանապօլսեցի երջանկայիշատակ Տ. Պօղոս պատրիարքը հոգելոյս Տ. Եփրեմ կաթողիկոսի հրամանաւ Յունաց Պատրիարքարանի հետ բանակցելով վերջնականապէս կարգադրած են, բայց չենք գիտեր Թէ Հայոց տոմարական հաշիւը ճիշդ եկած է, Թէ Յունացը. մեծապէս գոհ պիտի ըլլանք եթէ այս խնդրոյն վրայ տեղեկութիւն ունեցող մէկը հրապարակաւ ամեն պարագայիւք գրէ ի գիտութիւն բանասիրաց։

Ի վերջոյ կը փափաքիմք որ մեր սոյն իրաւացի դիտողութիւնը ձեռնհաս իշխանութեան եւ ի մասնաւորի Ներկայ Վեհ. Տ. Մակար կաթողիկոսի և Ս. Սինոդի կողմանէ նկատողութեան առնուելով, բարեհաճին սոյն տոմարական հաշիւներն ընդ հուպ կարգադրել. եւ աններելի եմք որ ձեռնհաս իշխանութիւնն այս մասին առանձին չ՚մնար, ազգիս հմուտ եկեղեցականներէն ու աշխարհականներէն աջակիցներ կը գտնուին։ Մեր սոյն յօդուածին շարժառիթն եղած է Արեւելքի այն տեղեկութիւնը զոր տուած էր ըսելով Թէ Վեհ. Տ. Մակար կաթողիկոս մտադիր է եկեղեցական սինոդ մը կազմել, եւ իրօք Հայկական եկեղեցին ինչ ինչ պատճառներով 500 տարիէ ի վեր եկեղեցական ժողով գումարած չէ, մինչդեռ մեր Նախնի Ս. Հայրապետք ի պահանջել հարկին մերթ ընդ մերթ ժողովներ կազմած են ի բարեկարգութիւն եկեղեցւոյ, և իրաւ է որ այս պէտքն ամեն ազգասէր և եկեղեցասէր Հայ ի բոլոր սրտէ կը փափագի որ ըստ նախնեաց կատարուի, ինչպէս որ Արեւելք 1204 Թւոյն մէջ խմբագրական ընտիր յօդուածով մը ժողովքի մը կարեւորութիւնն եկեղեցական բարեկարգութեան համար անհրաժեշտ համարած էր։

Զմիւռնիա

ՍԻՄԷՕՆ ՏԷՐ ԳԱՌՆԻԿԵԱՆ

---

[1] Տե՛ս բուն տոմար տպեալ ի Մարսիլիայ յամի Տեառն 1675, աշխատասիրութեամբ Ոսկանայ վարդապետի Երեւանցւոյ։

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԵԾ ԽՆԴԻՐ

ՄԵԾԻՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԸ

Յայտնի է թէ ի Սիդոն (Սայտա) երեւան ելած է սքանչելահրաշ դագաղ մը որ կը կարծուի Թէ Մեծին Աղեքսանդրի մարմինը կը պարունակէ. Մինչեւ ցարդ, պատմագրաց վկայութեամբ, կը կարծուէր Թէ Աղեքսանդրի գերեզմանն յԱղեքսանդրիա է. Կը հասկցուի ուրեմն Թէ այս նշանաւոր գիւտ ինչքան կարեւորութիւն ունի հնագիտաց համար և Թէ ինչպէս պիտի յեղաշրջէ պատմութիւնը։ Այս մասին Պ. Դիդիւս Գարապելլա նամակ մը ղրկած է մեզ, որուն հետ ի միասին երկու ուրիշ նամակներ զորս ուղղած է առ Համտի պէյ, տնօրէն Օսմ. կայս. Թանգարանին, փաստաբանելով Թէ այդ դագաղն իրօք մեծ աշխարհակալին դագաղն է։ Շնորհակալութեամբ կը հրատարակենք այդ նամակաց Թարգմանութիւնը.

* * *

Կ. ՊՈԼԻՍ, 6 մարտ 1888

. . . Խմբագրութիւն Արեւելքի.

Թոյլ տուէք ինձ ներփակեալ ձեզ յանձնել պատճէնն նամակի մը զոր Պատ. Ու. Ֆ. Իտտի, ամերիկացի միսիոնար ի Սիդոն (Սայտա), գրած է ի մասին այն դագաղներուն որք գտնուած են մասնաւոր դամբարաններու մէջ ի Սիդոն. Այդ նամակին գրուելէն ի վեր, դագաղներուն մէկ մասը փոխադրուած է ի Կ. Պոլիս շնորհիւ Օսմ. կայսերական Թանգարանին տնօրէն Համտի պէյի խնամոց. Դագաղներն զգուշութեամբ բամբակով փաթթուած և սնտուկի մէջ դրուած են և մայիս ամսոյն մէջ միայն պիտի բացուին, երբ Թանգարանին յաւելեալ մասին շինութիւնն ի յանգ ելնէ։

Այն դամբարաններն որոց մէջ երեւան ելած են այս դագաղներ, մասն կը կազմեն աւելի յառաջագոյն շինուած դամբարաններու յորս դրուած էին երեք փիւնիկեան դագաղներ, որոց մին կը վերաբերի Փիւնիկեցի Տապնիտ Թագաւորին. Կարելի է հաստատել Թէ փիւնիկեցի Թագաւորաց մեռելատանն է այն, ուր Հելլէնք, երկրէն տիրանալով, զետեղած են իրենց այն մեծ մարդիկն որք արժանի էին այդմ։

Հելլէն դագաղներուն մէջ, տասնեւութ լալկան կանանց դագաղը զոր նկարագրած է Պատ. Ու. Ֆ. Իտտի և որ բոլորովին գեղեցիկ է, և արեւմտեան դամբարանի դագաղն, որոյ սքանչելի քանդակները Պարթենոնի քանդակներուն, Պրաքսիտէլի Հերմէսին և Պերկամայի հսկայամարտութեան քանդակներուն միջեւ գտնուած պակաս մը կը լրացնեն և որք Լիսիպպոսի արտադրութիւնը միայն կրնան լինել, նշանաւոր գործեր են։ Նկարագրութիւն մը՝ որչափ ալ ընտիր և մանրամասն ըլլայ, չկրնար մտաց ներկայացնել իրականութիւնն և մեծվայելչութիւնն այն պատերազմի և որսորդութեան տեսարաններուն որք քանդակուած են արեւմտեան դամբարանին մեծ դագաղին վրայ. մարդկային կերպը, պարտելոյն տառապանքն, յաղթականին գոհունակութիւնն այնպէս իմն արտայայտուած են, ամենուն ալ կեցուածքն է այնքա՛ն բնական, որ միտքս գաղափար մը չի գար հասկցնելու համար այս գործոյն վսեմութիւնը. [illegible] մ՚է այս [illegible] վայելչագեղ [illegible] Մե[illegible]։

Պատերազմի այս հոյակապ պատկերին տեսքը կը յիշեցնէ Պոմպէյի հռչակաւոր միւսիոնը, Մեծն Աղեքսանդր և Դարեհ, Յոյներն և Պարսիկները, նոյն տարազներ, նոյն դիմագծեր, քանի մը յարենման կեցուածքներ. միւսիոնը ներշնչուած լինելու է դագաղին պատկերէն, միայն Թէ կարելի է ենթադրել որ այդ դագաղը քանդակող միեւնոյն արուեստագիտին մէկ կարեւոր գործն (որ ոչնչացած կամ տակաւին չէ գտնուած) ներշնչած՝ եթէ ոչ իբր օրինակ ծառայած լինի Պոմպէյի միւսիոնին։

Գերեզմանին երկու գլխաւոր տեսարանաց, ճակատամարտին և որսորդութեան, ուսումնասիրութիւնն, համոզեց զիս Թէ Մեծին Աղեքսանդրի գերեզմանը միայն կրնար լինել այդ. Պատմութիւնն յԱղեքսանդրիա կը դնէ զայն, ինչպէս ես և ուրիշները կարդացած ենք, այլ հանդէպ այս գերեզմանին՝ սա բառերը միայն կրնամ ըսել. Մեծին Աղեքսանդրի գերեզմանն է այս, ճիշդ ինչպէս Գալիլէոս կ՚ըսէր. E pur si muove.

Կը համարձակիմ ներփակեալ ձեզ յանձնել պատճէնն երկու նամակաց որք ցոյց պիտի տան ձեզ գաղափարին ծնունդը, նոյնութեան հիմունքն և պատմական մեկնութեան փորձ մը. Մայրաքաղաքէս նշանաւոր անձ մը կ՚ըսէ Թէ այս գործին համար մելանի հեղեղներ պիտի սպառեն.

Ընդունեցէք ևն ևն.

Սու. ԴԻԴԻՒՍ ԳԱՐԱՊԷԼԼԱ

* * *

Կ. ՊՈԼԻՍ, 7 փետր. 1888

Առ Համտի պէյ,

Տնօրէն Օսմ. կայս. Թանգարանին.

Ցորչափ կը մտածեմ, այնքան ես կը համոզուիմ Թէ գլխաւոր դագաղը զոր գտած էք ի Սայտա (Սիդոն), այն որ կը ներկայացնէ Մակեդոնացւոց յաղթութիւնն և Պարսից պարտութիւնը, Մեծին Աղեքսանդրի գերեզմանն է.

Առաւել կամ նուազ ներգործուած ենք այն գաղափարէն Թէ Մեծն Աղեքսանդր Թաղուած է յԱղեքսանդրիա, և Մեծին Աղեքսանդրի յԱղեքսանդրիա Թաղուած լինելու գաղափարն ունենալնուդ համար է միայն որ կ՚ենթադրէք լոկ Թէ Սայտայի գերեզմանն՝ Աղեքսանդրն և նորա զօրավարը ներկայելուն համար, զօրավարին գերեզմանը լինելու է. (1)

Այլ մէկ երկու պատմագրաց խօսքը չբաւեր մեզ երբ մեր դիմաց կը գտնենք այնքան ճշմարտապէս աղեքսանդրեան պատկեր մը որքան Պարսից վրայ տարուած յաղթանակն, այնքան վեհապանծ յիշատակարան մը որքան գերեզմանին արուեստական կերտուածն, մասնաւոր դամբարանի մը մէջ դրուած, փիւնիկեցի Թագաւորի մը քով, զերծ ամեն ձեռնձգութենէ.

Ոչ ումեք ներելի է իւրացնել ուրիշի մը տիտղոսը կամ փառքը, մանաւանդ երբ այդ փառքն է բովանդակ Ասիոյ աշխարհակալումը, ներկայացեալ Պարսից պարտութեամբ. Կարելի չէ ենթադրել որ Մեծն Աղեքսանդր, իւր զօրավարին յիշատակն յարգելու համար, նմա տուած լինի իւր զինանշանն, իւր փառաց գլխաւոր տիտղոսը, Պարսից դէմ յաղթութիւնն. Իսկ բնաւին կարելի չէ ենթադրել որ զօրավարին ժառանգորդներն համարձակած լինին ի նպաստ իրենց ազգականին կապտել բան մը որ իրենց սեփականութիւնը չէր.

Ինչպէս որ գերեզմաններուն մէջ կը դնէին մեռեալին անձնական գործածական կամ այլ այլ տեսակէտներով սիրելի առարկաները, նմանապէս՝ ըստ ուղիղ բանի՝ Մեծին Աղեքսանդրի գերեզմանին վրայ ՄԻԱՅՆ կարելի էր ներկայացնել այդ յաղթութիւնն ընդդէմ Պարսից, ամենէն շողշողուն, ամենէն պերճապայծառ իրողութիւնն ո՛չ միայն իւր տիրապետութեան, այլ նաև իրմէ նախորդ դարուց.

Ընդունեցէք եւայլն.

Սու. ԴԻԴԻՒՍ ԳԱՐԱՊԷԼԼԱ

* * *

Կ. ՊՈԼԻՍ, 17 փետրուար 1888

Առ Համտի պէյ,

Տնօրէն Օսմ. կայս. Թանգարանին.

Ի Սիտոն (Սայտա), Փիւնիկէոյ Թագաւորաց դամբարաններուն մէջ գտնուած է դագաղ մը, որ արուեստական վեհագոյն քանդակներով ծածկուած է (Պարթենոնի քանդակները միայն կրնան համեմատուիլ ասոնց հետ). Երկու գլխաւոր կողմերը կը ներկայացնեն.

1. Մեծին Աղեքսանդրի ճակատամարտն ընդդէմ Պարսից, որ բովանդակ Ասիոյ աշխարհակալման խորհրդանշանն է.

Մեծին Աղեքսանդրի որսորդութիւնը մերձ ի Սուզ, որում կը ծառայեն Հելլէնք և Պարսիկք հաւասարապէս, և որ աշխարհակալութեան խաղաղութեան և իւրացման խորհրդանշանն է.

Դիւցազնին կենաց այս երկու նշանաւորագոյն իրողութեանց այդ դագաղին վրայ փորագրուած լինելէն կ՚եզրակացնեմ Թէ Մեծին Աղեքսանդրի դագաղը միայն կրնայ լինել այդ. որովհետեւ, ինչպէս այլուր գրեցի, ինչպէս որ գերեզմաններուն մէջ կը դնէին մեռեալին անձնական գործածական կամ այլ և այլ տեսակէտներով սիրելի առարկաները, նմանապէս, ըստ ուղիղ բանի, Մեծին Աղեքսանդրի գերեզմանին վրայ ՄԻԱՅՆ կարելի էր ներկայացնել այս յաղթութիւնն ընդդէմ Պարսից, ամենէն շողշողուն, ամենէն պերճապայծառ իրողութիւնն ոչ միայն իւր ժամանակաց, այլ և իրմէ նախորդ դարուց.

Եւ դագաղին պարունակած դիակը միակն է իւր տեսակին մէջ, որովհետեւ Հելլէնք երբէք երիզներով փաթթած չեն իրենց դիակները. դիակ մը այն ատեն միայն երիզներով փաթթուելու է երբ պէտք է պահել իւր անվթարութիւնն, արգիլելու համար ոսկերաց խախտումն որ յառաջ պիտի գար երկար ուղեւորութեան մը ցնցումներէն. ուրեմն սոսկ Մեծին Աղեքսանդրի դիակը կրնայ լինել այս.

Բայց, պիտի ըսէք, պատմագրաց պատմութիւնները բացորոշ են. այն է, Պտղոմէոս Դամասկոսի մէջ ստացաւ Մեծին Աղեքսանդրի մարմինն, Աղեքսանդրիոյ մէջ դամբարան մը կառուցանել տուաւ՝ անդ զետեղելու համար զնա, Հռոմայեցի կայսրերն այցելեցին զայն, Օգոստոս ծունր դրաւ անդ, խնդրեց որ բանան զայն, շօշափեց դիւցազնին մարմնոյն մնացորդներն և այլն և այլն.

Կը պատասխանեմ Թէ փաղանգն ստանձնած էր Մեծին Աղեքսանդրի դիակին պահպանութիւնը. Թէ փաղանգը կը պաշտէր գերագոյն դիւցազնին յիշատակն և աճիւնը. Թէ ոչ մէկ կերպով փաղանգն և Արհիդէոս պիտի հաւանէին բաժնուիլ անոր զոր իրենց պահպանը կը նկատէին. Թէ Պտղոմէոս իրաւ է որ իւր բանակով կը յառաջանար ընդ առաջ յուղարկաւորաց հանդիսին՝ դիւցազնին յիշատակը պատուելու պատրուակաւ, այլ Թէ դիւրաւ կարելի էր մակաբերել իւր բուն մտադրութիւնն՝ որ էր կամովին կամ բռնութեամբ յափշտակել նորա մարմինը.

Կը վախնային Պտղոմէոսէն. պէտք էր ակնածութեամբ վարուիլ անոր հետ. Արհիդէոս համաձայնեցաւ փաղանգին պետերուն հետ զի փոխանակ Մեծին Աղեքսանդրի մարմնոյն՝ ուրիշ դիակ մը տան Պտղոմէոսի, և այս ճարպիկ ու ճարտար փոխանակութեամբ է որ Պտղոմէոս կարծեց Թէ ի ձեռին ունի դիւցազնին բուն մարմինը, մինչդեռ բուն մարմինը գաղտնաբար զետեղուած էր Փիւնիկոյ Թագաւորաց դամբարաններուն քով, այն հաւատարիմ Սիդոնի մէջ որ երբեմն իւր դրունները բացած էր ի մերձենալ աշխարհակալին.

Բայց, պիտի ըսեն, ինչո՞ւ համար մինչեւ Մակեդոնիա չտարին Մեծին Աղեքսանդրի բուն մարմինը. — Հարկադրուած լինելով փոխանակութեամբ մը խաբել զՊտղոմէոս, որուն վրէժխնդրութենէն կրնային վախնալ ապագային՝ եթէ դիւցազնին բուն մարմինը բանակին հետ փոխադրուէր ի Մակեդոնիա. միւս կողմէ վախնալով որ ուղեւորութեան շարունակութիւնը, Մեծին Աղեքսանդրի մարմնոյն ի Մակեդոնիա ժամանելն առիթ կը լինի արիւնահեղ դէպքերու, քաղաքային պատերազմի մը, Արհիդէոս և փաղանգին պետերը նախամեծար համարեցին գաղտնապէս պահել զայն ի Սիդոն, Փիւնիկեցի Թագաւորաց դամբարաններուն մէջ. — Կարեւոր է ըսել Թէ Մեծին Աղեքսանդրի դագաղին քով, որոշ այլ իրարու յաջորդող կամ վրայէ վրայ դրուած դամբարաններու մէջ կը գտնուէին վեց հելլէն դագաղներ, որոց դիակներն ո՛չ զմռսուած էին, ո՛չ ալ երիզներով փաթթուած.

Ընդունեցէք, և այլն։

Սու. ԴԻԴԻՒՍ ԳԱՐԱՊԷԼԼԱ

Յ. Գ. Ասողիկոսի ճառին մէջ բան մը ըսուած չէ Մեծին Աղեքսանդրի գերեզմանի մասին. Ս. Յովհան Ոսկեբերան, որ Սուրիոյ մէջ ծնած է, կ՚ըսէ (ԻԶ ճառ, երկրորդ Թուղթ առ Կորնթացիս, համար 12) Թէ Մեծին Աղեքսանդրի գերեզմանն երբէք գոյութիւն ունեցած չէ. «Ո՛չ Հելլէնք, ո՛չ ալ Աղեքսանդրի բարեկամք գիտեն նորա գերեզմանին տեղը։»

---

[1] Համտի պէյ կը պնդէր Թէ Մեծին Աղեքսանդրի զօրավարներէն միոյն գերեզմանն էր այս։

ԱԶԴ

Ազգային կեդրոնական վարժութեան Ուսումնական Խորհրդոյ կողմանէ վկայեալ երիտասարդ մը փորձ դաստիարակութեան պաշտաման ինչպէս նաեւ ըստ բաւականին հմուտ հայերէն, Թուրքերէն եւ ֆրանսերէն լեզուաց, պատրաստ է ազգ. վարժարանաց մէջ պաշտօն ստանձնել։

Դիմել լրագրոյս գրասենեակը։

1563 2—2

ԱԶԴ

Ժամանակէ մ՚ի վեր Գաղիացի նշանաւոր գիտնականին Բ. Վիթալի «ԿՈՄՍ ՄՈՆՎԱԼ» անուն խիստ հետաքրքրաշարժ եւ հրահանգիչ գրքին Թարգմանութեան ձեռնարկած էի.

Թէեւ ծանր եւ աներեւելի Թուեցաւ ինձ սոյն դժար ձեռնարկն, սակայն փափաք մ՚ունենալով փոքր ինչ աշխատութիւն մ՚ունենալ գրական ասպարեզին մէջ, յանձնառու եղայ մանաւանդ քանի մը բարեկամներու խրախոյսներէն դրդեալ, ի գլուխ հանել Թարգմանութիւն մը՝ որ ծանր էր նորավարժ գրչիս համար։

Բաւական դժուարութիւններու հանդիպելէ վերջ, հուսկ ուրեմն այսօր զայն լրացնելու բարեբախտութիւնն ունեցայ։

Գործիս առաջին հատորն արդէն լրացած լինելով ի մօտոյ հրատարակութեան պիտի յանձնեմ, իսկ երկրորդ հատորն ալ արդէն մամլոյ տակ լինելով մաս առ մաս պիտի յանձնուի փափաքողաց։

Գինն է երկու հատորի բաժանորդագրութեան համար 3|4 քառորդ մեճիտիյէ։

Բաժանորդագրութիւնք յառաջիկայ Յունուար 1 էն պիտի սկսին։

Սոյն ազգիս ընթերցասէր ժողովրդեան յայտնելով, յոյս մեծ ունիմ Թէ ըստ իւրեանց աստուածադիր սովորութեան պիտի հաճին զիս եւս քաջալերել եւ սատար կանգնիլ սոյն առաջին ձեռնարկիս իրենց բաժանորդագրութեամբ։

Գաւառաց համար երկու հատորի բաժանորդագրութեան գինն է 1 արծաթ մեճիտիյէ կանխիկ վճարելի։

5 Յունուար 1888

Զմիւռնիա 1556

ՅՈՎՀ. Խ. ՇԱՀՈՒՄԵԱՆ

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

MYOSOTIS

[ՄԻՈԶՈՏԻՍ]

Մազուրքա Դաշնակի համար

Օր. Հեղինէ Որդոնիի երկասիրութիւնն եղող սոյն գեղեցիկ Մազուրքան, որ հազիւ հրատարակուած՝ գնահատուած է արդէն բազմաթիւ արուեստագէտներէ, հեշտալուր և դիւրասահ եղանակ մ՚է որ պատիւ կը բերէ ծաղկատի հեղինակուհւոյն

Վաճառման կեդրոնատեղիք են Ղալաթիա՝ Արշակեան եւ Փանոսեան Թղթավաճառանոցն եւ Պ. Վէրրի Թղթավաճառանոցը, Բերա՝ Պ. Պոտէնի գրատունը, Եիւքսէք-Գալտըրըմ՝ Պ. Գարիպեանի Թղթավաճառանոցը, եւ Պոլ՛ս՝ Զարդարեան եւ Յովսէփեան գրատունք։ Գին 6 ղրուշ։

1561 2—5

ԲԱՐԻՍ ՓԱՇԻԱԼԱՐԸ

Այս հետաքրքրական և հրահանգիչ վէպին երկրորդ հատորին տպագրութիւնն ալ լրացաւ. Թարգմանիչն է Յովհաննէս էֆէնտի Թօլայեան, և հրատարակիչ-տէրն՝ Կարապետ էֆէնտի Պիպէրեան։ Ամբողջ վէպը 4 հատորէ կը բաղկանայ. Տետր առ տետր կը հրատարակուի։ Ամէն ամիս 5ական ղրուշ վճարելով բաժանորդ գրուողները կընդունին մէն մի եօթնեակի մէջ հրատարակեալ 4 Թերթերն։ Գաւառաց համար ամսական բաժանորդագինն 6 ղրուշ է՝ Թղթատարութեան ծախսիւք։ Նամակ և այլն ուղղելի է Կ. Պոլիս Չիչէք-Բազար, Թիւ 25, առ հրատարակիչ-տէրն։ Ամսական բաժնեգինները վճարող բաժանորդք կը մասնակցին՝ ի հաշիւ բաժանորդաց գնուած բաժնետոմսից (Ռումէլիի-երկաթուղոյ) վիճակահանութեան պարգեւներուն։

1564 2—3

ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ
ՄԻՆՉԵՒ ՄԵՐ ՕՐԵՐ

Մ. Համբարեան էֆէնտիի յօրինած սոյն համառօտ պատմութիւնն առաջինը կը համարուի ցարդ հրատարակուածներուն մէջ և իւր համառօտութեամբ հանդերձ կը պարունակէ ազգային պատմութիւնն սկիզբէն մինչեւ մեր օրեր։

Կեդրոնատեղին է Բարեկամ Մանկանց խմբագրատունը Պոլիս, Եսկի Զափթիյէ ճատտէսի, Թիւ 63, եւ Պիպէռճեան Առաքել էֆէնտիի Եւրոպական գրատունը, Զագմաճըլար Եօգուշու, Յակոբեան խան։

Գինն է 5 դահեկան արծաթ։ Շատ գնողներու զոհացուցիչ զեղչ կը լինի։

1552 3—3

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ՍԻՊՈԼՏ

Գերմանացի բժիշկ, մանկաբարձ և վիրաբոյժ տիկինն, որ իւր ուսումն աւարտած է ի Զուիցերիա և տասն և մէկ տարիէ ի վեր մասնաւորաբար կանանց և տղայոց հիւանդութեամբ կ՚զբաղի, ամեն օր հիւանդ կ՚ընդունի, ժամ 2 էն 4, ի Բերա, Դիւնէլի հրապարակ, Զիւմպիւլ փողոց, Թիւ 2։

1554 7—12

ՏՕՔԹԷՕՐ ՀԻՒՍՄԱՆ

Վկայեալ Պերլինի բժշկական համալսարանէն։

Ամեն օր կէս օրէն յետոյ եւրոպական ժամը 1 էն 3 հիւանդ կը դարմանէ իւր բնակարանին մէջ ի Բերա Գումպարաճը Եօգուշու Թիւ 70։ 1559 6—25

ԼՈՒԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Անպատճառ կը բուժին քանի մը օրուան մէջ Աբէրէի Դեղահատներով։

Աբէրէի դեղահատներն այսօր ճանչցուած են գերագոյն դարման մը ընդդէմ լուծողութեանց, փորքշուքի, Թանչքի, արիւներթութեանց և այլն։

Աբէրէի դեղահատներն ընդունուած են նշանաւոր բժիշկներէ և շատ հիւանդանոցներու մէջ։

Աբէրէի դեղահատներուն Ֆօռմիւլն յանձնուած է Բարիզի բժշկական Ակադեմիային և Թուրքիոյ քաղաքային բժշկական խորհրդին. այս վերջինն արտօնած է Պ. Աբէրէի այդ դեղահատները պատրաստելու և վաճառելու իրաւունքը։

Տուփին գինն է 2·25 ֆրանք (10 ղրուշ)։

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է Դեղարան ՎԷԼԻՑ, Ղալաթիա, Եիւքսէք Գալտըրըմ, 68։ 1551 7—26

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Սոյն վիճակահանութեան 109 երորդը պիտի քաշուի յառաջիկայ մարտ 19 ին — ըստ Եւր. մարտ 31 ին։

550 Թիւեր պիտի շահին։

Այս անգամ առաջին պարգեւն է **600,000**, երկրորդը **60,000** ֆրանք։ Ասոնցմէ զատ 48 ուրիշ Թիւեր եւս այլ և այլ մեծ պարգեւներ, իսկ մնացեալ 500 Թիւերը 400 ական ֆրանք պիտի շահին։

Առ այս կայս. կառավարութեան մասնաւոր հրամանագրով արտօնութիւն ստացած ենք բաղդատոմսեր հանելու ի վաճառ։ Տոմսերը պատրաստ են, որք Սակարանի տնօրէնութեան կողմէ կնքուած եւ դրոշմուած են։

Շահելի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմսին գինն է 7½, կէսինը 5 և մէկ քառորդինը 3 դահեկան։ Ինչպէս նաեւ 5 տարբեր տարբեր Թիւեր միասին 10, և 10ը տարբեր տարբեր Թիւեր միասին 20 դահեկան, որք նոյնպէս միայն մէկ քառորդն ստանալու իրաւունք ունին։

Համպուրկի եւ Սաքսոնիայի ու Պրունշվիքի յառաջիկայ վիճակահանութեանց տոմսեր եւս պատրաստ են։

Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ նամակի փոստ ալ կ՚ընդունուի։ Դիմել Ղալաթիա կամուրջին գլուխը Թիւ 33։

1611 ՏԻԳՐԱՆ Մ. ԱՐԾՆԵԱՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ ԵԴՈՒԱՐԴ ՄԱՍԻՍ որ քանի մը տարիներ աստ և Անդրիանուպոլիս բժշկութեամբ պարապելէ յետոյ Վիէննա ուղեւորած էր, այժմ կրկին Կ. Պոլիս հաստատեալ լինելով, ամեն Երեքշաբթի, Հինգշաբթի և Շաբաթ օրերը ժամը 7-9 Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դիմաց ԷՄԻՐՋԷԵԱՆ դեղարանը և 9-10 Պաշը Ալի ճատտէսի ԹԻՒՐՔԻՑԷ դեղարանը կը գտնուի և հիւանդ կ՚ընդունի։

Մասնաւոր դարման և խորհուրդ կ՚ըստանան ստամոքսի, աղեաց, մորթի եւ ծննդա-միզական գործարանաց հիւանդութիւններէ տառապող անձինք։

1394 16—20

ՏՕՔԹԷՕՐ ՋՕՀՐԱՊ

Բժիշկ Շիշլի գաղղիական Լա-Բէ հիւանդանոցին, վաղեմի ներքին բժիշկ Լիոնի եւ Սէնդ Էդիէնի հիւանդանոցաց (ի Գաղղիա), Թղթակից անդամ Լիոնի բժշկական ազգային ընկերութեան, մասնագէտ Ականջի, կոկորդի եւ քթի հիւանդութիւններուն եւ ելեկտրական դարմանց, այցելութիւնք կ՚ընդունի առաւօտներն (ժամ 10 էն 1) իւր տանն որ ի Մեծ փողոց Բանկալթի Թիւ 75, կէս օրէն վերջ ի Սղամալըլ Պահճէ գարու Մերհամէթճեան դեղարանն 18։ 1518 14—40

ՈՍԿԻ՞ ԹԷ ՈՍԿԵՊԱՏ

Ճարտար արհեստագէտ մը ի Ֆրանսա յաջողած է նոր դրութեամբ մը 18 այար ոսկի պատել ժամացոյցի շղթաներու վրայ, որով ԱՊԱՀՈՎԱՊԷՍ կարելի է զանոնք 10-15 տարի իբր ոսկի շղթայ գործածել։ Սոյն շղթաներուն ձեւերն բազմազան և յոյժ ճաշակաւոր են և կը ծախուին ի Պոլիս ժամագործ Սէլվաճեան էֆ. ի մօտ ի Մահմուտ փաշա Թիւ 244։ 1557 4—13

ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ
Ս. ԺՈՐԺԻ ՌՈՄԸ
ՃԱՇԱԿԵՑԷՔ ԵՒ ԲԱՂԴԱՏԵՑԷՔ

698

ԺԱՆ ԲՈՒԱԼԴԻ.— ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ, Նոր բացուած Բերայի Մեծ փողոցը, 127, և ի Գուլէ-Գափու, կալաթիոյի աշտարակին դիմաց և Եազըճը փողոցին քով, Թիւ 657.— ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ, նոյն փողոց Թիւ 657, 659, 661, 663.— Ամեն տեսակ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ.— ՇՔԵՂԱԿԵՐՏ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ամեն ճոխութեամբ և կատարելութեամբ.— Ամեն տեսակ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ.— Սրահներու համար ամեն տեսակ օթոցներ, գահալէներ, Թիկնաթոռներ, աթոռներ.— Ամեն տեսակ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ և հազար տեսակ ուրիշ կարասիներ.— ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ալ կ՚ընդունուին, կարճ պայմանաժամի համար.— ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ, ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ, ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ։

Նամ. Չշփոթել ԲՈՒԱԼԴԻ ԵՂԲԱՐՑ վաճառատան հետ։ 691

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ երզագ անպարը իլէ սէպզէ գօմիսիօնը իչուն միւպայեա օլունաճագ օլան էլլի պին գըյէ գուրու սօղանըն վէ իւչ եիւզ պին գըյէ բաթաթէսին իչպու մարտը բումինին օնունճու փէնչշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլինտէն վէ օն իքինճի ճիւմա իրթէսի կիւնիւ տախի թէգարրիւր իտէճէք ֆիյաթլարընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իթայա թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքերի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 մարտ 1304 1580

Նօ. 6 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍՔԵՐԻ

Հայվանաթը միրիյէ խտարէսի իչիւն միւպայեա օլունաճագ օլան օթուզ պին ճէտիտ գանթար սամանըն իչպու մարտը բումինին տօգուզընճը չարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ տախի թէգարրիւր իտէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիւհէթլէ իթասրնա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքերի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

5 մարթ 1304 1579

Նօ. 5 3—3

ՄԻ՛ ԳՆԷՔ
ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ
ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մթերանոցներն
Ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Եիւքսէք Գալտըրըմ,
120

Քարաքէօյի աղբիւրին դէմ.
Ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ.
Ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամեն տեղ «Սինկէր»ի կարի մեքենային «կեղծերը» միայն պիտի գտնէք։

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
(Տաքսիթով) 1135

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվէրփուլի և Արեւելից միջև.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆալմիեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլիան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արապիան	3700	Իլլիրիան	5500
Գալմիրիան	6000	Իսթրիան	5500
Պալեստինեան	6000	Լէսպիան	2200
Քանթէլեան	800	Լիպուրեան	2500
Սարդինեան	2000	Լիպեան	800
Տաւրոս	700	Օլիմփիա	700
Էճիփշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Անթալեաքեան շոգենաւը, Նաւապետ Բրաջըր, Լիվրբուլէն ընդհանուր վաճառքով աստ աստ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք.
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվէր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլերի.
Շիրա, Ս. Վօքօզօբուլօ Որդիք և ընկ.
Զմիւռնիա, Պ. Ռէյթօլ և ընկ.
1396

ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլի, Միջերկրականի և Սեւ ծովի միջև կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թօնոյ	Նաւապետք
Այա Սօֆիա	3,000	Պըջը
Արարատ	2,500	Ռոճըրս
Արգատիա	2,500	Քրուքշանք
Լագոնիա	2,500	Ռէյդ
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլկէրիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ
Գործակալք
1586

BIÈRE, BIRRA, BIER

1887 դեկտեմբեր 31 ին վերջացուցած լինելով իմ պայմանագիրս Պրաձի Ֆր. Շրայնըր և Սոհնէ գարեջրի գործարանին հետ, 1888 յունվար 1էն սկսեալ Կ. Պոլսոյ հրապարակին եւ շրջակայից համար ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ անուանուեցայ։

Bruder Reininghaus Graz-Steinfeld
ԳԱՐԵՋՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ

Այսուհետեւ, ըստ առաջնոյն իմ մթերանոցներս լի պիտի լինին Սդէյնֆիլտի գերազանց եւ ճշմարիտ գարեջրով, թէ՛ շիշով եւ թէ՛ տակառակով, որ համբաւաւոր գարեջուրներէ մին է։

Արդարեւ։ Աւստրիա-Հունգարիոյ գարեջրի գործարանատերց մէջ Պ. Պ. Րէյնինկհաուզ եղբարք կը բռնեն առաջին կարգը։ Սդէյնֆէլտի գարեջուրն անցեալ տարի, արտադրման ամենէն բարձր թիւն ունեցած է 45950 հէքթօլիդրով, գերազանցելով իր բոլոր մրցակիցներն առանց բացառութեան։

ՄՕՐԻՑԻՕ ՖՐԱՆՔԼ

Դրատեղիք. Ղալաթիա, Վօյվոտա փողոց, Վիզալիս խան,
Մթերանոց. Ղալաթիա, Վօյվոտա փողոց, Եըլտըզ խանի կից։
Մասնաճիւղ. Ս. Տ. Ալտաշարի, եւ Պ. Պ. Ֆօլլի քով, Ղալաթիա.
Հրապարակին վրայ գործակալ Պ. Ա. Տալէճճիօ։ 1512 23—25

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԳԱՈՒԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ
Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօռսէններ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պէրլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիաէն, Իտալիաէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրոշմով ղրկուի։

Չը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

La Compagnie d'Assurences La Mannheim
ET
La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim

ԻՄԱՆՀԱՅՄ
ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ամբողջ դրամագլուխ	12,500,000 ֆրանք
Պահեստի »	2,825,000 ֆրանք

Կ'ապահովագրուին դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, գոհարեղէն և՛ն պարունակող ծրարներ, որք յանձնուած են ամենազգի թղթատարական վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։

Վերոյիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim Cº d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմէ որք ի միասին ունին 30,500,000 ֆրանք։

Կ'ապահովագրուին շոգենաւով, երկաթուղւով առագաստանաւով փոխադրուած ապրանքներ։

Գիները շատ չափաւոր են և պայմանները շատ դիւրին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Տ. ԼԸՊԷ ԵՒ ՎԻԳԳՈՐ ՈՐԴԻ
Ընդհանուր Գործակատարք ի Կ. Պոլիս այս երկու Ընկերութեան
1132

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ընդհանուր գործակատար ՀԷՐՄ. ՀԷԼՊԻՆԿ
Կալաթա, Քարանթինա փողոց, Թիւ 9

ԼԱԹՐԱՆՍԱԹԼԱՆԹԻՔ

ՇԱՀԱՒԷՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ԿԱՊԱՀՈՎԱԳՐԷ
ՏՈՒՆԵՐ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԳՈՅՔ ԵՒ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ
566

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՌԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան՝ Պ. Վ. Ուիթօլ, Ուիթօլ խան Պահչէ-գաբու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մէրթէպանի փողոց Իզզէթ բաշա խան թիւ 6. 686

ՆՈՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐ
(ԿՈԹԷՆ ԼԱՐՈՒՈՂ)
Անգղիական դրութեամբ

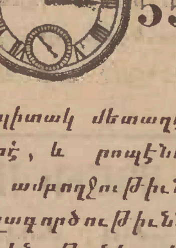

Միմիայն 55 ղրշով — Միմիայն 55 ղրշով

Նիքէլեան սպիտակ մետաղէ, մեքենաները պողպատէ, և բոլորը ցոյց տուող սլաքով. ամբողջութիւնն ունի վերջին կատարելագործութիւններն որք ի կիր առնուած են թանկագին ժամացոյցներու վրայ։

Տօնական եղանակին համար յարմարագոյն ընծայ մ'է այս, ինչպէս և ամենայարմար ընծայն է

1888Ի ԿԱՂԱՆԴՉԷՔԻ ՀԱՄԱՐ

Այս ժամացոյցք մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուին ԷՄ. Ճ. ՄԷՐՃԱՆՈՑ ի քով, Պոլիս, Պահճէ-Գափու, Մէյտանճըք փողոց թիւ 54 և 56, զարդեղինաց քանի մը վաճառականներու քով և ի Ղալաթիա Ս. Ջախարովիչ և ընկ. քով, Վօյվոտա փողոց, Թիւ 16։

1335 25—25

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ

ԲԱՌՏԻ ՆԱ (Գորսիքա), Բնական հանքաջուր երկաթախառն, թթուային, կազային. ամենազդու դարման ընդդէմ արեան տկարութեան, դեղնութեան, տենդի, ստամոքսի ցաւերու, եւ արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամեն հիւանդութեանց

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՈԼՈՐ ՋՈՒՐԵՐԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ։

Հանքին տէրն է Ֆ. Մոլինառի, 2, Պավօ փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գործակալք են ԳԱՌԱՎԻԱ եւ ԲԵՌՏԻՔԻԴԻ, Ասա խան, 4, Մաքսի փողոց, Ղալաթիա.

Կը ծախուի գլխաւոր դեղարանաց մէջ։
621

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
[illegible]	4200	Սֆինքս	300
[illegible]	4000	Օսայրիս	300
Օռոնթի	4000	Նեբթիս	3000
Սեսօսդրիս	3250	Բերա	3000
Թիպս	3250	Լօթուս	800
Մեմֆիս	3250	Օլիմբօս	800
Մարիօթիս	3250	Սեթի	700

Մուֆօրա շոգենաւը, Նաւապետ Թոմաս, ամսոյս դէպի 11/23ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով.

Դիմել առ Փ. Թ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ
31, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվրբուլ
1591

L'AVENIR DES FAMILLES Լ'ԱՎՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԱՊԱԳԱՅՆ

Ապահովագրական Փոխադարձ Ընկերութիւն՝ Դրամագլխոց վերակազմութեան համար 1880 ին կազմեալ՝ ի Լիոն նոտար Միգիֆիօ տը Պելէօի ստացած պայմանագրով

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է 61, Ռէբիւպլիք փողոց, 61—Լիոն (Ֆրանսա)

Ապահովագրեալ դրամագլուխք 55 միլիոն ֆրանք

Մինչեւ ցայսօր եղած վճարմունք են, 1,000,000 ֆրանք

Տարին չորս վիճակահանութիւն՝ Յունվար, Ապրիլ, Յուլիս և Հոկտեմբեր

Վարչական խորհուրդ. Պ. ՉԻՎԼԻՌ, բժիշկ ի Լիոն, նախագահ.
Պ. ԱԼԼԻՌ, նախկին տնօրէն, հիմնադիր ընկերութեան, ի Լիոն.
ՕՏԻՖՌԻ, նախկին շահապ չորրորդ շրջանակի ի Լիոն.
ՊՈՄ, հասութատու ի Լիոն. ԳԼԻՍԱՔ կալուածատէր ի Լիոն. ՄԱՌԴԻԼ կալուածատէր ի Լիոն. ՌՈԹ, հասութատու ի Լիոն. ԺԷՆԻՆ, ի Լիոն Մ. Ժ. ԳԱՇԷՆ, հաշուակալ ի Լիոն, հաշուեքննիչ. Մ. ԱԼԼԻՌ, տեսուչ պատուիրակ, ընդհանուր տնօրէն.

Լ'ԱՎՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեան, արագ զարգացում մ'ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել դրամագլուխն, կանխավճարներու հաւանականութեամբ։—Մուրհակներ կուտայ թէ՛ ի փոխարէն միակ վճարի մը և թէ ամսական համեստ վճարներու (կարելի է ստորագրուիլ ամսական մինչեւ մէկ ֆրանքէ սկսեալ)։ Ապահովագրեալներ ունինք որոնք մէկ ֆրանք մը վճարած էին և երկու հարիւր ֆրանք ստացած են։

Վճարմունք կը կատարուին վիճակահանութեամբք, որք երեք ամիսն անգամ մը տեղի կ'ունենան ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, ի ներկայութեան վարչական խորհրդին և շահակիցներու, հաշուական այնպիսի գործողութեամբք զորս ամեն մարդ կրնայ ստուգել։

Ընկերութեան գործառնութիւնները պետք չէ շփոթել վիճակահանութեանց հետ ուր տոմսերը բնաւ արժէք չունին վիճակահանութենէն յետոյ։ Մեր մօտ, ընդհակառակն, ամենուն ալ վճարմունքն ապահովեալ է, քիչ մը կանուխ կամ քիչ մը ուշ, ըստ դիպուածի.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ընկերութեանս գործառնութիւնք բազմադիմի են, ինչպէս Շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուսեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, Երաշխաւորութիւնք և Գլխավճարք՝ փոխառութեանց և ճարտարարուեստից և Վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, Աղջկանց համար Օժիտք, Հանգստեան անուրկ ծերութեան համար, Ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամեն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։

Այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար, Ընկերութիւնս հաստատած է զանազան սակագներ որոց վճարմունք տեղի կ'ունենան առաւել կամ նուազ մերձաւոր ժամանակաց մէջ, ըստ բաղձանաց ապահովագրելոյն։

ՍԱԿԱԳԻՆ Ա.

Ամսական 1 ֆրանք, որ վճարուի միայն 60 ամիս, իրաւունք կուտայ 1000 ֆրանքի մուրհակի մը 10 թիւերով որոց ամենքն ալ հետզհետէ կը մասնակցին ամեն բաշխման, մինչեւ ամբողջովին վճարումն 1000 ֆրանքին։ Մարդ կրնայ ստորագրուիլ այնչափ անգամ 1000 ֆրանքնոց մուրհակի որչափ ամսական վճարէ մէկ ֆրանքնոց։

5 ֆրանքի ամսական բաժ մը, որ 60 ամիս վճարուի, իրաւունք կուտայ, ըստ ընտրութեան ստորագրողին, 5000 ֆրանքի՝ ընկերութեան արժեթղթի մը, կամ միմիայն 3000 ֆրանքի և Լիոն քաղաքի պարտաթուղթի մը, որք կը մասնակցին ամեն վիճակահանութեանց և պարգեւներուն, մինչեւ անգամ 50,000 ֆրանքի բաժնին։

Ի փոխարէն ամսական հինգ ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի, ըստ իւր ընտրութեան

1. 500 ֆրանքի, առանձնաշնորհեալ մուրհակ տոկոսներով որք տարուէ տարի կ'աւելնան մինչեւ ցվճարումն, կամ
2. 5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա., կամ վերջապէս
3. 1000 ֆրանքի, Հիմնադրի մուրհակի մէկ տասներորդով.

Ծան. Անցեալ տարեշրջանին մէջ հիմնադրի Մուրհակներն ստացան 80 ֆրանք շահաբաժին, և ներկայ տարեշրջանին մէջ, շահաբաժինը պիտի լինի 100 ֆրանք մէն մի թուղթի վրայ։

Ի փոխարէն ամսական 8 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և առանձնաշնորհեալ Մուրհակի մը՝ 500 ֆրանքէն վճարելի, և տալով տոկոսներ որք երթալով կ'աճին մինչեւ վճարման օրը։

Ծան. Կը մնայ միայն ի վճարել 1921 առանձնաշնորհեալ մուրհակ.

Ի փոխարէն ամսական 10 ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի ըստ իւր ընտրութեան.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Պարտաթղթի մը, կամ 1877ի Գռետի Ֆոնսիէէն, կամ 1871 ի Վիլ տը Բարիէն, կամ Վիլ տը Մարսէյլէն. (այս երեք արժեթուղթք վճարելի են 400 ֆրանքէն) կամ 1883 ի Օպլիկասիոն Ֆոնսիէռէ մը՝ 500 ֆրանքնոց, կամ վերջապէս

5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Բանամայի պարտաթղթի մը, շրջաբերութիւն 1883ի.

Վերջապէս, ի փոխարէն ամսական 12 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. ինչպէս նաեւ 1879 ի Ֆոնսիէռ կամ Գոմինալ Օպլիկասիոնի մը, վճարելի 500 ֆրանքի, կամ վերջապէս Իբօդէքէռ Օպլիկասիօնի մը (Գրէտի Ֆոնսիէէն հետ միացուած և 1000 ֆրանքէն վճարելի)։

ՍԱԿԱԳԻՆ Բ.

Այս սակագնոյն մէջ, Մուրհակներն 500 ֆրանքէն վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն միայն 25 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան երեք ամիսն անգամ մը վիճակահանութեամբք։—Բաժիններն ամսական են և 2 ֆրանքի. առ առաւելն կը պահանջուին մինչեւ 15 տարի. կը դադրին երբ մուրհակը վաստկի վիճակահանութեան մէջ։

ՍԱԿԱԳԻՆ Գ.

Այս սակագնոյն մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան ամեն տարի յունվարին, ապրիլին, յուլիսին և հոկտեմբերին. առաջին երեքն 100 ֆրանքէն և հոկտեմբերինն 500 ֆրանքէն։—Ամսական բաժինները 2 ֆրանքի են և միայն 50 ամիս վճարելի են։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Լ'ԱՎՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ապահովագրական ընկերութիւն մ'է հաստատեալ ըստ հրամանագրոյն 1868 յունուար 22 ի, և հետեւաբար կը գործէ ընդ հսկողութեամբ պետութեան։ Հեռի լինելով շահադիտման կամ առեւտրական ո և է գործէ, ո և է վտանգի ենթակայ չէ։

Իւր գանձած դրամը ընկերութիւնը կը գործածէ Պետական Արժեթղթոց, Գանձոց Թուղթերու կամ Պետութեան, քաղաքաց և նահանգաց երաշխաւորութիւնը կրող թուղթերու. այս գումարը բաւական է ապահովելու համար իւր շրջաբերութեան հանած բոլոր մուրհակներուն վճարումն, այնպէս որ մէն մի ստորագրող բոլորովին ապահով է ստանալու իւր ապահովագրութեանց ամբողջ գումարը։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս էֆ. Ամպարճեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ 40, Պաղչէ-Գաբու, Պոլիս։ 1081

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
„ՏՕՅՉԸՐ ԼՕՅՏ"
Ի ՊԷՌԼԻՆ

Շահաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ամեն տեսակ ապրանք, դրամածրարք եւայլն, շոգենաւով եւ առագաստանաւով ուղարկուած։

Ընդհանուր գործակալ Կ. Պոլսոյ
ՏԻՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ
Թիւ 1 Հավուզլու խան, Պոլիս
791

ՔՍԱՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԻ՛ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ ՉԻԹԼԻԻ
(ՄԵՐՁ Ի ՊՐՈՒՍԱ)

[illegible]

1304 Սէֆէր 11 Թուական կայսերական իրատէով արտօնեալ—Վարձատրեալ Բարիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Ֆիլատելֆիայի, Անվէրսի, Ֆրանքֆորդի ցուցահանդէսներէն։

Չիթլիի ջուրն, որ Արեւմուտքէն եկող համանման հանքաջուրերէն գերազանց է, շիշերու մէջ կը դրուի ընդ հսկողութեամբ Տր. Արիկեանի, պատուիրակ ի դիմաց առեւտրական Վսեմ. Նախարարին։ Մէն մի էտիքէտ կրելու է քննիչ բժիշկին ստորագրութիւնը։ Հասարակութիւնը մերժելու է այն ամեն շիշերն որք չեն կրեր Պետութեան այս երաշխաւորութիւնը։

Այս հանքաջուրին յաջողութիւնն ապահովեալ է մարսողական խողովակին և լեարդին հիւանդութեանց մէջ, աւազախտի եւ յօդացաւի մէջ, չաքարախտի և փամփշտային խօթութեանց մէջ։

Չիթլի շատ ախորժահամ հանքաջուր մ'է, սեղանի համար պատուական ջուր մ'է եւ շատ օգտակար է այն պարագային յորում ջուրերը վարակեալ են համաճարակ հիւանդութեանց ատեն։ Իրենց առողջութեան նախանձախնդիր անձինք ջրշեղջներու, Պէնտերու եւ այլ ջուրերէն նախամեծար պիտի համարին Չիթլին։

Չիթլին կը դիւրացնէ մարսողութիւնն և կը կանոնաւորէ միւս բոլոր պաշտօնները։ Շատ օգտակար է նաեւ այն պարագային երբ պզտիկ մանուկները կաթէ կտրելու են։

Չիթլիի ջուրը շաբաթն երկու անգամ կը ղրկուի աղբիւրէն, այնպէս որ կարելի է ասոնց լիովին թարմ վիճակի մէջ գտնել զայն մթերանոցս։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը ծախուի ի կեդրոնատեղին Ընկերութեան, 15, Ճէլալ Պէյ խան, և ի Մասնաճիւղս՝—Բերա, Պ. Ալիբրանտի, եղարան Տէկլա Ցուտա, 169.—Պոլիս, Պ. Ռէպիքի, դեղավաճառ, 24, Եէնի ճամի խողող.—Տ. Թէրճիման, դեղագործ, Ճղալօղլու, Պարսկական դեսպանատան մօտ—Աքսարայ, դեղագործ ի Վէզնէճիլէր.—Ղալաթիա, Պ. Մավրոյատօ, վաճառական, Գալթըր փողոց, 34.—Պէշիքթաշ, կեդրոնական դեղարան.—Թէրապիա, Սամփ Սոֆոբուլօ.—Պէօյիւքտէրէ, Սողիրափքի Թէօխարիտի, վաճառական.—Գատը գիւղ, դեղարան Լէոնիտա Անթիրա.—Իւսկիւտար, Սդամրաքի Նուբլօբուլօ, դեղագործ։

Պարապ շիշերը ետ կ'առնուին։
1054

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԵՑԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Միջերկրականի և Սեւ ծովի կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անատոլի որ մարտ 21ին Մարսիլիայէն և մարտ 28 ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Կօլ որ պիտի մեկնի մարտ 26ին։

Ուղեւորաց և ապրանքաց ընդունելութիւն

Նաւավարձքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԻ ՐԸՖԻԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 14
1606

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1887, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	10	2	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42					
	Առաւօտ											Իրիկուն														
	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.
Կ. Պոլիս	6 15	6 49	7 17	7 45	8 15	8 41	9 10	10 11	10 37	11 10	11 38	1 49	2 17	2 50	3 46	4 14	4 47	5 16	5 49	6 18	6 44	...	...	...	...	...
Գումգաբու	6 27	6 58	7 26	7 54	8 26	8 50	9 19	10 20	10 46	11 19	11 47	1 58	2 26	2 59	3 55	4 23	4 56	5 25	5 58	6 27	6 53	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 32	7 2	7 30	7 58	...	8 54	9 23	10 24	10 50	11 23	11 51	2 2	2 30	3 3	3 59	4 27	5	5 29	6 2	6 31	6 57	...	...	...	...	...
Տավուգ փազար	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 39	7 8	7 36	8 4	...	9	9 29	10 30	10 56	11 29	11 57	2 8	2 36	3 9	4 5	4 33	5 6	5 35	6 8	6 37	7 3	...	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 44	7 12	7 40	8 9	8 37	9 4	9 32	10 34	10 59	11 33	12	2 12	2 39	3 13	4 9	4 36	5 11	5 38	6 13	6 40	7 8	...	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 57	7 24	7 51	8 21	8 52	9 16	...	10 46	...	11 45	...	2 24	...	3 24	4 21	...	5 23	...	6 25	...	7 20	...	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	7 33	...	8 30	9 4	9 25	...	10 55	...	11 55	...	2 33	...	...	4 30	...	5 32	...	6 35	...	7 29	...	...	...	...	...
Քիւչիւք Չեք.	...	...	...	...	9 14	...	...	...	...	12 3	...	...	...	...	...	...	...	...	6 43	...	...	...	...	...	...	...
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	1	41					
	Առաւօտ										Իրիկուն															
	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.
Քիւչիւք Չեք.	...	6 40	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	6 2	...	...	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	6 20	6 49	...	7 45	...	8 40	...	9 43	...	11 10	...	1 49	...	2 50	...	...	4 47	...	5 49	6 13	...	...	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 31	6 59	7 27	7 55	8 23	8 51	...	9 53	...	11 20	...	1 59	...	3	3 56	...	4 57	...	5 59	6 27	...	...	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 43	7 11	7 39	8 8	8 35	9 4	9 38	10 5	11 4	11 32	1 27	2 11	2 44	3 12	4 8	4 41	5 10	5 43	6 12	6 42	7 6	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 47	7 15	7 43	8 12	8 39	9 8	9 42	10 9	11 8	11 36	1 31	2 15	2 48	3 16	4 12	4 45	5 14	5 47	6 16	...	7 10	...	...	...	...	...
Տավուգ փազար	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 53	7 21	7 49	8 18	8 45	9 14	9 48	10 15	11 14	11 42	1 37	2 21	2 54	3 22	4 18	4 51	5 20	5 53	6 22	...	7 16	...	...	...	...	...
Գումգաբու	6 57	7 25	7 53	8 23	8 49	9 18	9 52	10 19	11 18	11 46	1 41	2 25	2 58	3 26	4 22	4 55	5 24	5 57	6 26	6 52	7 20	...	...	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 5	7 33	8 1	8 31	8 57	9 26	10	10 27	11 26	11 54	1 49	2 33	3 6	3 34	4 30	5 3	5 32	6 5	6 34	7	7 28	...	...	...	...	...
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ միայն։ Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։

576